

ELVIIRA JA ELMERI MATKALLA
Lähetysmateriaalia perhemessuihin

Riikka Rinkineva & Jaana Vuorio
Opinnäytetyö, syksy 2010
Diakonia-ammattikorkeakoulu,
Diak Etelä, Kauniainen
Sosiaalialan koulutusohjelma
Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön
suuntautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) + kirkon
nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Rinkineva, Riikka ja Vuorio, Jaana. Elviira ja Elmeri matkalla : lähetysmateriaalia perhemessuihin. Kauniainen, syksy 2010, 39 sivua, 6 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Etelä Kauniainen. Sosiaalialan koulutusohjelma, Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus.

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli tehdä lähetystyöpainotteinen materiaalipaketti käytettäväksi Suomen Lähetysseuran perhemessuissa. Tavoitteenamme oli opettaa lapsille kattavasti lähetystyön tarkoituksesta ja siitä, miten jokainen voi olla osa sitä. Halusimme omalta osaltamme olla rakentamassa mahdollisimman leikkivää ja toiminnallista kirkkoa, joka tarjoaa mahdollisuuden lapsellekin elää Pyhä Jumala todeksi yhdessä muiden kanssa.

Materiaalipakettimme sisältää pääasiassa lähetystyöpainotteisia lauluja, saarnoja ja saarnavinkkejä. Suurin osa saarnoista on lähettien kirjoittamia kertomuksia lähetystyöstään maailmalla. Mukana paketissa on itse ottamiamme kuvia lähetyskentiltä ja askartelu- ja toiminnallisia ideoita.

Testasimme materiaalia vappuna 2009 perheille järjestämässämme lähetysjumalanpalveluksessa. Teimme palautekyselyn. Sen mukaan materiaalimme oli erittäin toimivaa. Kehitysehdotukset otimme huomioon uutta materiaalia tehdessämme.

Mielestämme materiaalipakettimme on yleishyödyllinen sekä lähetysjumalanpalveluksia pidettäessä, että muun laisessa lähetyskasvatustyössä. Materiaali palvelee erityisesti seurakunnan lapsi- ja varhaisnuorisotyöntekijöitä.

Asiasanat: messu, lähetystyö, lähetyskasvatus, leikkivä kirkko, Suomen Lähetysseura, materiaalipaketti

ABSTRACT

Rinkineva, Riikka and Vuorio, Jaana. Elviira and Elmeri Travelling Around the World : Missionary Material for Family Masses at the Finnish Evangelical Lutheran Mission. 39 p., 6 appendices. Language: Finnish. Kauniainen, Autumn 2010.

Diaconial University of Applied Sciences, Diak South-Kauniainen. Social Studies, Christian children's and youth Option, Bachelor of Social Sciences (UAS) of the church youth worker Services.

Our study was designed to do a missionary work-oriented package of materials to be used in the Finnish Evangelical family masses. Our goal was to teach the children the purpose of the missionary work and how everyone can be part of it. We wanted to do our part in building the most functional and playful Church, which offers even the children the opportunity to live the Holy God true together with other believers.

The material package includes mainly Christian songs with a missionary emphasis, as well as sermons and preaching tips. Most of the sermons are, in fact, missionary reports written by missionaries around the world. Included in the package are images taken by us from missionary fields, as well ideas related to crafting and other types of involving action.

We tested the material on May Day 2009 in a missionary themed service. We handed out a questionnaire and based on the feedback we received the service was a success. The development proposals were taken into account when constructing new material.

We believe that the package material is very cross-functional, therefore it is useful in both religious services in general as well as in other types of missionary or educational work. The material is especially beneficiary to the employees involved in congregational work with the youth.

Keywords: mass, missionary, educational missionary work, playful Church, the Finnish Evangelical Lutheran Mission, a material package.

SISÄLLYS

1 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET	6
2 LAPSI JA TIEDON SISÄISTÄMINEN.....	8
2.1 Lapsen kognitiivinen kehitys.....	8
2.2 Erilaisia oppimistapoja	10
3 HENGELLINEN LAPSI.....	12
3.1 Lapsen hengellinen elämä	12
3.2 Leikkivä kirkko	13
3.3 Kirkkopedagogiikka	14
3.4 Lähetysten perusteet ja lähetyskasvatus	15
4 MESSUT	18
4.1 Messu.....	18
4.2 Liturgiaa monin tavoin	19
4.3 Perhemessu	20
5 SUOMEN LÄHETYSSEURA TYÖELÄMÄYHTEYTENÄ.....	22
6 MATERIAALIPAKETIN ESITTELY	23
6.1 Materiaalipaketin sisältö ja käyttötarkoitus.....	23
6.2 Saarnojen sisältö.....	23
6.3 Laulut.....	24
6.4 Visuaalisuus kirkossa	25
7 OPINNÄYTETYÖPROSESSI JA ARVIOINTI	26
7.1 Aiheen valinta.....	26
7.2 Perhejumalanpalveluksen suunnittelu ja toteutuminen	27
7.3 Palaute kyselyistä	29
7.6 Lähetysseuralta saadut palautteet	32
7.7 Opinnäytetyön arvioiminen ja kehittämis ehdotukset	33

LÄHTEET	37
LIITE 1: Mainos Lähetyseuran lehteen opinnäytetyöjumalanpalveluksestamme.....	40
LIITE 2: Lupalaput rukouksista työharjoittelupaikkojemme päiväkotilasten vanhemmille	41
LIITE 3: Perhejumalanpalveluksen palautekysely Kevät 2010	42
LIITE 4: Kertomuksia lähetysskenttien työntekijöiltä	44
LIITE 5: Elviira ja Elmeri matkalla -materiaalipaketti	
LIITE 6: Kuvia maailmalta -CD-levy	

1 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Opinnäytetyömme aihe on lähetystyöpainotteisen perhemessumateriaalin tuottaminen. Työ aloitettiin Suomen Lähetysseuran pyynnöstä. Olemme laatineet 6–10-vuotiaille suunnatun lähetystyöpainotteisen materiaalipaketin käytettäväksi Lähetysseuran perhemessuissa. Materiaalipaketti sisältää jotain vinkkejä siihen, kuinka muuntaa messut kyseiselle ikäryhmälle sopiviksi ja lähetystyöpainotteisiksi. Materiaali on lähetystyöaiheisia saarnoja, lauluja ja rukouksia. Se sisältää myös askarteluohjeita ja vinkkejä kirkkotilan sisustamisesta lähetysaiheisesti.

Tuottamamme materiaali palvelee seurakunnan työntekijöitä erityisesti silloin, kun tarkoituksena on järjestää perhemessu. Samalla saamme itsellemme hyvää materiaalia tulevaan työhömmе. Produktiota voi hyödyntää kirkon lapsi- ja nuorisotyössä sekä hengellisissä tapahtumissa. Pyrimme siihen, että produktio olisi monikäyttöinen. Työ tulee olemaan yleishyödyllinen monelle.

Haluamme omalta osaltamme olla rakentamassa leikkivää kirkkoa, joka kohtaa ihmisen aistien kautta. Tavoitteenamme on rakentaa sellaista jumalanpalveluselämää, jossa iloisan kuulemisen rinnalle tulevat katselu, ihmettely ja pyhyyden kokeminen. Nämä ovat merkittäviä asioita luotaessa lapsille sopivaa kirkkoa. Messua toteuttaessaan kirkon tulee huomioida lapsilähtöiset toimintamenetelmät, jotta kirkko voi kohdata lapsiperheet. Usein 6–10-vuotiaille lapsille suunnattu toiminta jää vähemmälle huomiolle kuin pienille lapsille ja murrosikäisille suunnattu toiminta. Esimerkiksi jumalanpalveluksia pienille lapsille on paljon, muun muassa Mukulamessu. Nuorille on tarjolla esimerkiksi Metallimessu.

Ala-asteikäisille on tarjolla lähinnä koulujumalanpalveluksia. Muun muassa Pekka Simojoki ja Anna-Mari Kaskinen ovat tehneet ohjaajan vihkon Suomen Lähetysseuralle käytettäväksi sen järjestämissä koulun alku- ja päätösjumalanpalveluksissa. Viime vuosina on alettu kiinnittää enemmän huomiota varhaisnuorille tarjottaviin messuihin. Jumalanpalveluselämän aktivoimiseksi on järjestetty hyviä messuja, esimerkiksi Meidän messu, Seikkailijan messu ja Mukulamessu. (Suomen evankelisluterilainen kirkko i.a). Muusikot Tommi Kalenius ja Mikko Nikula, sekä kirjailija Anna-Mari Kaskinen ovat

tehneet yhteistyössä muiden henkilöiden kanssa nimenomaan varhaisnuorille suunnatun Gospel Junior -paketin. Se julkaistiin vuoden 2009 Kirkkopäivillä Jyväskylässä. Gospel Juniorin tekijät halusivat luoda materiaalia, joka aktivoi messussa olevat mukaan toimintaan. (Suomen Raamattuopisto 2009.) Tätä mekin olemme tavoitelleet suunnitellamme uutta, innostavaa ja toiminnallista messumateriaalia 6–10-vuotiaille. Produktisamme haluamme tuottaa erityisesti tälle ikäryhmälle sopivaa messumateriaalia. Painopisteenämme on innostaa ja kasvattaa tätä ikäluokkaa lähetystietoisuuteen. Työssämme huomioimme kuitenkin koko perheen. Materiaalimme voi puhutella kaiken ikäisiä ihmisiä.

Kirkon strategian Meidän kirkko – osallisuuden yhteisö 2015 mukaan seurakuntalaisille tulee luoda mielekkäitä toimintamahdollisuuksia, joissa kristitty voi pysähtyä arjen keskellä ja saada vahvistusta uskoonsa. Kirkon tulee vahvistaa perheiden hengellistä elämää. Kirkon tehtävänä on julistaa evankeliumin sanomaa ja kutsua jokaista Kristuksen yhteyteen. Kristityn yhteys Jeesukseen syntyy kasteen välityksellä ja vanhempien, sekä kummien tehtävänä on huolehtia lapsien kristillisestä kasvatuksesta yhdessä seurakunnan kanssa. Tämän takia seurakunnan tärkein yhteistyökumppani on perhe. (Suomen evangelisluterilainen kirkko 2007.)

Tekemällämme materiaalipaketilla autamme työntekijöitä toteuttamaan perhemessuja, joilla tuetaan kotien hengellistä elämää ja vahvistetaan perheiden hengellistä identiteettiä. Hyvin toteutettu perhemessu vahvistaa hengellisesti koko perhettä. Materiaalipaketissa huomioimme erityisesti lasten hengellisen tarpeen kasvaa seurakunnan yhteydessä. Suuri haaste on järjestää jumalanpalvelus virikkeellisesti ja keskittyä sisällön ytimeen. (Suomen evangelisluterilainen kirkko 2009). Lapset tarvitsevat oppiakseen erilaisia virikkeitä. Siinä minkälaisia virikkeitä lapsille tarjotaan messussa, kannattaa huomioida kullekin lapselle sopiva oppimistyyli.

Teoriaosuutemme olemme valinneet aiheita, jotka ovat mielestämme keskeisimpiä tuottamamme materiaalin ymmärtämisen kannalta. Teoriassa lähdemme liikkeelle lapsen kehityksestä ja oppimisesta. Koska kyseessä on materiaalin tuottaminen lähetystyöpainotteiseen perhemessuun, käsittelemme seuraavaksi lapsen hengellisiä tarpeita ja hänen tapojaan omaksua hengellisiä asioita. Messu -aihepiiriä avaamme kertomalla

messujen syntyhistoriasta ja tarkoituksesta, sekä perhemessun taustasta ja tavoitteista. Työelämäyhteytemme Suomen Lähetyssseuran esittelemme lyhyesti.

2 LAPSI JA TIEDON SISÄISTÄMINEN

Ikäryhmä, jolle Lähetyssseuran pyynnöstä tuotamme perhemessumateriaalia, on 6-10-vuotiaat. Jotta materiaalipaketin sisältö tavoittaisi juuri tämänikäiset lapset, sen tulee olla heidän kehitystasoaan vastaavaa. Materiaalia tehtäessä ja toteutettaessa on tärkeää tietää, millä kehitystasolla lapsi on esimerkiksi ajattelun, muistamisen ja oppimisen suhteen. Tämän takia on perusteltua käsitellä lapsen kognitiivista kehitystä keskilapsuudessa. Kun luomme lapsille sopivaa messumateriaalia tai toteutamme messua, meidän tulee tietää myös lapselle ominaiset tavat sisäistää uusia asioita. Monipuolinen materiaali vastaa eri tavoin oppivien lasten tarpeisiin.

2.1 Lapsen kognitiivinen kehitys

Kognitiivinen kehitys tarkoittaa tiedonkäsittelyyn liittyvien toimintojen kehittymistä. Tällaisia kognitiivisia toimintoja ovat esimerkiksi ajattelu, muistaminen ja oppiminen. Perimän ja ympäristön lisäksi lapsen kognitiiviseen kehitykseen vaikuttavat hänen omat kiinnostuksen kohteensa ja aktiivisuutensa. (Nurmiranta, Leppämäki & Horppu 2009, 33.)

Ennen keskilapsuutta, esioperationaalisen kauden toisessa vaiheessa, lapsen päättelykykyä ohjaa suora havainto opetettavista asioista. Päättelykyky ei ole vielä täysin kehittynyt. Tämän vuoksi lapsi on riippuvainen näköhavainnoistaan. (Nurmiranta ym. 2009, 34–35.) Materiaalipaketissamme olemme huomioineet myös alle kouluikäiset lapset lisäämällä saarnojen yhteyteen visuaalisuutta ja toiminnallisuutta tukevia vinkkejä. Lapsi saa nähdä muun muassa mielenkiintoisia kuvia ja olla saarnoissa mukana toiminnan kautta.

Konkreettisten operaatioiden kaudella, 7–11-vuotiaana, lapsi irtautuu ajattelussaan välittömistä havainnoista ja hänen ajattelunsa muuttuu joustavammaksi. Lapsi kykenee pitämään muistissaan useita samaan asiaan kuuluvia piirteitä. Lapsi on matkalla kohti vapautta pois ajattelunsa itsekeskeisyydestä: hän pystyy vaihtamaan näkökulmaa tai ottamaan toisen ihmisen roolin. Lapsen empatia alkaa kehittyä tässä vaiheessa. (Nurmiranta ym. 2009, 35–36.) Materiaalipaketimme saarnat sisältävät todellisia ja keksittyjä kertomuksia ihmisten elämästä eri puolilla maailmaa, meille vieraissa olosuhteissa. Iältään 7–11-vuotiaat lapset alkavat olla ajattelussaan kykeneviä vaihtamaan näkökulmansa Suomen olosuhteista toisten maiden olosuhteisiin. Koska lapset eivät ole enää ajattelussaan pelkästään itsekeskeisiä, he kykenevät vähitellen jo eläytymään esimerkiksi nälkäisten tai kodittomien ihmisten rooliin.

Lapsen muistin kehittyminen tapahtuu yhteydessä hänen muuhun kehitykseensä. Muistin kehittyminen edellyttää ainakin lapsen kykyä tunnistaa esineitä, yleistämistä tilanteesta toiseen, sekä esineiden ja tapahtumien piirteiden tallentamista mieleen. Kaikki tämä tapahtuu aivojen kehittymisen myötä. Mitä enemmän lapsi jo ennestään tietää jostakin uudesta, mielenpainettavasta asiasta, sitä helpompi hänen on löytää kiinnekohtia, joihin hän voi uuden tiedon liittää. (Nurmiranta ym. 2009, 37.) Materiaalimme sisällössä emme kuitenkaan oleta, että lapsi tietäisi jo ennestään monet vaikeat ja vieraisiin kulttuureihin liittyvät sanat. Myös vieraiden maiden, kuten Ghanan tai Jordanian, sijainti saattaa hyvinkin olla lapsilta entuudestaan hukassa. Olemme tietoisesti välttäneet lapsille liian vaikeiden sanojen käyttöä materiaalissamme. Lapsen ymmärrykselle ennestään liian vaikeiksi olettamamme sanat olemme selittäneet ymmärrettävämpään muotoon, esimerkiksi saarnassa Ruokakulttuuri Jordaniassa käyttämämme sanan arabi.

Oppiminen on merkittävä keskilapsuuden kehitystehtävä. Erityisesti arvostettu kehityspsykologian luoja on ollut Jean Piaget. Hän korosti lapsen omaa aktiivisuutta kehityksen liikkeellepanevana voimana. Hänen konstruktivistisen lähestymistapansa mukaan lapsi rakentaa itse käsityksensä ja tietonsa omien kokemustensa ja tulkintojensa pohjalta. Lapsi on aktiivinen ympäristönsä tutkija. (Nurmi ym. 2006, 86–87.) Lasta ympäröivä maailma tulee hänelle tutuksi etsimällä, tutkimalla ja oppimalla. (Nurmiranta ym. 2009, 33). Lapsi tekee oletuksia, niihin pohjautuvia kokeiluja ja lopulta päätelmiä kokeiluis-

taan. Nämä ajatukset korostavat lapsen oman aktiivisuuden tukemista. Lapsen ajattelun kehitystaso täytyy ottaa huomioon opetuksen järjestämisessä. Kun lapsen ajattelun kehitystaso huomioidaan, ei opettaminen voi perustua vielä keskilapsuudessa kovin abstrakteille käsitteille. Opettamiseen täytyy sisältyä konkreettisia kiinnekohtia lapsen aikaisempiin kokemuksiin. (Nurmi ym. 2006. 86–87.) Materiaalipakettimme sisältö antaa virikkeitä ja tilaa lasten omalle aktiivisuudelle, kokeilulle ja toiminnalle. Käytettävien virikkeiden kautta lapsi sisäistää opittavat asiat paremmin oman subjektiivisen kokemuksensa kautta.

2.2 Erilaisia oppimistapoja

Aistit eli havaintokanavat ovat oppimisen kannalta merkittäviä, koska lapsi kerää havaintojaan aistiensa kautta. Tekemiään havaintoja lapsi tunnistaa, käsittelee, painaa muistiinsa ja vähitellen yhdistelee toisiinsa. (Nurmiranta ym. 2009, 33.)

Oppimistavat jaetaan yleensä seuraaviin kategorioihin: audittiivinen, visuaalinen ja kinesteettinen. (Vaasan yliopisto 2010). Hyvään asioiden esitystapaan kuuluu se, että kaikki yksilölliset oppimistavat huomioidaan. Oppimistavoista laiminlyödään yleensä eniten kinesteettistä oppimistapaa, joka liittyy liikkumiseen. Kaikkiin hyviin oppimiskokemuksiin liittyy paljon verbaalisia virikkeitä: paljon musiikkia ja paljon silmillä nähtävää. Todella hyvien oppimishetkien tulee sisältää myös paljon toimintaa, osallistumista ja liikkumista. Vaikka joku lapsista oppisikin parhaiten visuaalisesti, jokainen heistä omaksuu vielä lisää uusia asioita myös tekemällä. (Dryden & Vos 2002, 317.) Otamme produktiossamme huomioon kaikki nämä lasten erilaiset tavat oppia asioita, myös kinesteettisen oppimistavan.

Auditiiivisesti suuntautunut henkilö oppii asioita erityisesti kuuloaistinsa kautta. Tällaisen oppijan ympärillä kuuluvat äänet ja keskustelut jäävät parhaiten hänen mieleensä. Erityisen innostavaa hänelle on vuoropuhelu. Oppijaa helpottaa, jos puhuja kertoo asiansa eläväisellä äänellä ja perusteellisesti sen selittäen. Joillakin tämän kaltaisilla oppijoilla rytmi ja musiikki saattavat olla avuksi keskittymisessä. (Vaasan yliopisto 2010.) Materiaalimme lauluilla kosketamme lasten auditiiivista puolta.

Visuaalisesti suuntautunut lapsi, tai aikuinen, oppii parhaiten näköaistinsa kautta: näkemällä ja katselemalla. Tekstit, kuvat, värit ja asioiden ulkonäkö ovat tällaiselle oppijalle tärkeitä. (Vaasan yliopisto 2010.) Materiaalipakettimme valokuvat vieraista kulttuureista ja hauskanäköisiksi askarrellut nuket, joita voidaan hyödyntää saarnojen yhteydessä innostavat visuaalista oppijaa varmasti.

Kinesteettisesti suuntautunut lapsi oppii tunnustelemalla, liikkumalla ja kokemustensa kautta. Puhujan ilmeet, eleet ja liikkeet ovat kinesteettiselle lapselle tärkeitä. Hän muistaa vahvasti tekemiseen liittyvät tunteensa. (Vaasan yliopisto 2010.) Jos tällainen oppija pääsee liikkumaan jumalanpalveluksen sisältöä läpi käytäessä, asiat jäävät hänelle helpommin mieleen. Hänelle jää mieleen jumalanpalveluksesta esimerkiksi Armon päiväkodissa käyvien lasten kertomukset, koska kertomusten välissä liikutaan eri puolilla kirkkoa. Kinesteettinen oppimistyyli tulee käyttöön myös silloin, kun lapset pääsevät rakentamaan rukousalttaria. Lisäksi tanssiliikkeet tukevat kinesteettistä oppijaa.

3 HENGELLINEN LAPSI

Tässä luvussa käsittelemme lapsen hengellistä kasvua ja tutkimme, mitä lapsi tarvitsee tähän kasvuunsa. Lapsi on hengellinen siinä missä aikuinenkin ja tarvitsee ikänsä mu-
kaista kohtaamista ja opetusta Jumalasta. Alaluvussa Leikkivä kirkko tarkastelemme
lapsen tarvetta tulla osalliseksi messusta lapselle ominaisilla tavoilla. Leikkivä kirkko
antaa lapselle mahdollisuuden elää Pyhä todeksi aistiensa kautta. Tämä on juuri sitä,
mitä materiaalillamme tavoittelemme. Kolmas alaluku käsittelee kirkkopedagogiikkaa,
jonka tarkoitus on kirkkotilaan tutustuminen ihmettelyn, havainnoimisen ja kokemisen
kautta. Työssämme näemme kirkkopedagogiikan merkityksen oleellisena, sillä kirkon
ymmärtäminen Jumalan huoneena ja seurakunnan kotina syvenee, jos lapselle annetaan
mahdollisuus tutustua kirkkotilaan rauhassa liikkuen, katsellen ja kosketellen. Viimei-
seksi käsittelemme lähetyksen perusteita ja lähetyskasvatusta. Näiden käsitteleminen on
merkittävää, koska materiaalimme on lähetysaiheista.

3.1 Lapsen hengellinen elämä

Jeesus nosti esille opetuksissaan sen, mikä on lapsen arvo ja paikka yhteisössä. Hän
taisteli lasten arvostamisen puolesta ympäristön kielteisiä asenteita vastaan. Jeesuksen
toiminnan ja julistuksen mukaan Jumalan valtakunta kuuluu lapsille ja heidän kaltaisil-
leen Jumalan valtakunta annetaan lahjaksi ilman ehtoja, omia ansioita tai ikärajoja. Ih-
misen, joka haluaa päästä Jumalan valtakuntaan, tulee ottaa se vastaan niin kuin lapsi.
Kristillinen ihmiskäsitys eli raamatullinen ihmisenäkemyks luo pohjan sille, miten lapsen
arvo ymmärretään. (Luumi 2010.)

Kohta sen jälkeen opetuslapset tulivat Jeesuksen luo ja kysyivät: ”Kuka on
suurin taivasten valtakunnassa?” Silloin Jeesus kutsui luokseen lapsen,
asetti hänet heidän keskelleen ja sanoi: ”Totisesti: ellette käänny ja tule
lasten kaltaisiksi, te ette pääse taivasten valtakuntaan. Se, joka nöyrytyy
tämän lapsen kaltaiseksi, on suurin taivasten valtakunnassa.” (Matt.18:1–
4)

Lapsella tulee olla oikeus oman näköiseen uskonnolliseen ajatteluun ja kokemusmaailmaan. Lapsen tapa omaksua uskoon liittyvät asiat on erilainen kuin aikuisella. Lapselle luontaisin tapa elää suhteessa kanssaihmiin ja Jumalaan on leikkiminen, kisailu, askartelu, laulaminen, ihmettely ja hiljentyminen yksin ja yhdessä toisten kanssa (Jokela 2010.) Yhteisessä toiminnassa hiljentyminen, sekä aistikokemukset voivat ohjata lasta hengelliseen virittyneisyyteen. Kokemukset ja aistien käyttö ovat lapselle tärkeä tapa oppia ja elää. (Suomen evankelisluterilainen kirkko 2008.)

Lapsi on luonnostaan jatkuvassa pienessä liikkeessä ja ottaa näin selvää ympäristöstään. Lapsen uteliaisuus ja tarve liikkua näkyy kaikkialla, erityisesti kirkossa. Jos suuri osa kirkon tapahtumasta ylittää lapsen käsityskyvyn, hän ei jaksakaan pysyä paikallaan. (Lindfors 2001, 60.) Ilo ja lapsen uskonnollinen kasvu ovat läheisessä suhteessa keskenään. Lapsen on helpompi ymmärtää ja syventyä kristilliseen uskoon, jos toimintaan sisältyy iloa ja hauskuutta. Leikki yhdistää lasta muihin ihmisiin ja sitä kautta lapsi avautuu niin seurakunta-, kuin jumalasuhteeseen. (Jokela 2010.) Materiaalipakettimme saarnat luovat mahdollisuuden mielikuvitusleikille. Materiaalipaketin sisällössä lapsille mahdollistetaan liikkuminen ja leikkiminen, mikä tuo iloa jumalanpalvelushetkeen ja yhdistää läsnäolijoita. Liikkuminen ja leikkiminen ovat mahdollisia esimerkiksi joihinkin lauluihimme kuuluvilla tanssiliikkeillä.

”Joskus on vaikea löytää tasapainoa hiljentymisen ja liikkeen välillä, koska myös jatkuva touhuilu jumalanpalveluksessa syö itse jumalanpalveluksen sisältöä.” (Lindfors 2001, 63). Itse ajattelemme, ettei paljo liikkuminen messun aikana välttämättä syö jumalanpalveluksen sisältöä, mikäli liikkuminen on tiiviisti yhteydessä jumalanpalveluksen aiheeseen. Erilaiset toimintamahdollisuudet messun aikana, esimerkiksi rukousalttarin rakentaminen on lapselle mielekästä tekemistä. Sen kautta lapsi voi itselleen luontevalla tavalla sisäistää hengellisiä asioita.

3.2 Leikkivä kirkko

Aikuisena tehtävämme on antaa lapselle aika, paikka, tavat, tilat ja yhteisö Jumalan kohtaamiseen. Meidän tulee ymmärtää lapsen hengelliset tarpeet tulla kohdatuksi ilon ja

leikin kautta. Lapsen tarpeiden huomioimisella puolustamme lapsen oikeutta hyvään elämään. (Jokela 2010.) Kirkon tehtävänä on vahvistaa lapsen oikeuksia ja tehdä lapset näkyviksi kirkon keskellä. Kohti leikkivää kirkkoa -strategia on seurakunnan lapsi- ja perhetyön sovellutus lapsi- ja nuorisotyön strategiasta. Leikkivällä kirkolla on haluttu kuvata suuntaa, johon kirkon tulee kulkea ollakseen lasten ja perheiden kirkko. Tämän strategian laatimisesta on vastannut Seurakuntien Lapsityön Keskus. Leikkivän kirkon ajatus liittyy läheisesti Läsnaolon kirkko -strategiaan 2010 ja kirkon lapsi- ja nuorisotyönstrategiaan Jumalan on. Elämä on nyt. Rakkaus liikuttaa. (Virtanen 2005.)

Leikkivä kirkko on siis kirkko, jossa lapsi voi leikkiä, juosta, ihmetellä, askarrella, piirtää, kuunnella, laulaa ja katsella. Leikki toteutuu eri aistien välityksellä ja näin myös otetaan huomioon lasten erilaiset tavat oppia ja oivaltaa asioita. Itse kirkkorakennus voi olla lapselle oppimisympäristö, josta hän imee itseensä uutta tietoa. Leikkivä kirkko on kuitenkin enemmän kuin vain uuden oppimisen ja oivaltamisen kirkko. Jokaisella kirkon jäsenellä on oikeus saada kokea hyväksymistä sellaisena kun hän on ja tähän leikkivä kirkko pyrkii. Se tarjoaa myös mahdollisuuden elää Pyhä todeksi omassa elämässä yhdessä muiden kirkon jäsenten kanssa. (Virtanen 2005.)

Suomen luterilaista kirkkoa kutsutaan usein Sanan ja kuulemisen kirkoksi. Leikkivän kirkon tavoitteena on luoda kirkko, jossa Sanan kuulemisen vierelle kasvaisi yhä enemmän myös näkemisen ja ihmettelyn tila. Luodessaan ihmisen Jumala antoi ihmiselle kyvyn luoda sisäisiä kuvia. Kyky sisäiseen näkemiseen ja itsensä ilmaisuun on tärkeä osa ihmistä. Sen avulla ja kautta ihminen kykenee luomaan oman maailmankaikkeutensa, jossa hän voi jäsentää omia kokemuksiaan ja toiveitaan. (Virtanen 2005.) Leikkivä kirkko ei ole mikään uusi projekti tai työmuoto, vaan se on näkökulma seurakunnan perustyöhön. Tämä työmuoto haastaa seurakuntaa pysähtymään ja arvioimaan seurakunnan elämää lasten näkökulmasta. (Virtanen 2005.)

3.3 Kirkkopedagogiikka

Kirkkopedagogiikka on laaja käsite, jolla voidaan tarkoittaa kirkon koko kasvatustyötä. Kirkkopedagogiikka kuvailee ohjattua kirkkorakennukseen tutustumisen prosessia. Ta-

voitteena on, että kirkossa vierailijasta tulee aktiivinen toimija ja tutkija. Lapselle luodaan mahdollisuus nähdä, kokea ja tuntea kirkkotila. Kirkkopedagogiikka on kehitetty lapsia varten, mutta sitä voidaan soveltaa myös aikuisille ja nuorille. (Lindgren 2005.) Kirkkopedagogiikan tarkoituksena ei ole edistää levotonta riehumista kirkkotilassa vaan suoda lapselle mahdollisuus tutustua kirkkotilaan liikkeen avulla. (Issakainen 2005.)

Kirkkopedagogiikan mukaan aika ja kiireettömyys ovat tärkeitä kirkkoon tutustumisessa, sillä luova havainnointi tarvitsee kiireettömyyttä. Kirkkoa voi tarkastella itsekseen tai parin kanssa. Kirkkotilaan tutustutaan kaikilla aisteilla. (Lindgren 2005.) Tutustuminen tapahtuu lapsen omilla ehdoilla, ihmettelemällä ja kyselemällä. Kirkon tullessa lapselle tutuksi ja läheiseksi, myös siellä tapahtuva toiminta voi saada toisenlaisen merkityksen. (Issakainen 2005.) Materiaalipakettimme sisältää esimerkiksi saarnan Jumala järjestää, jossa lapset pääsevät etsimään eri puolilta kirkkoa Masiro -nimistä pastoria. Näin kirkkotila tulee lapsille tutummaksi.

Lasten ikä ratkaisee työskentelytapojen valinnan. Hengellisten asioiden tuominen esille lämpimällä tavalla on tärkeää ja sillä viestitään, että lapsi on tervetullut kirkkoon. Tähän kuuluu muun muassa kynttilän sytyttäminen, laulut ja kerääntyminen yhteen alttarin äärelle. Kaikille kirkkoon tulijoille halutaan viestittää, että kirkko on Jumalan läsnäolon paikka. Alttarin valmistaminen liturgisin värein, kukin, kynttilöin ja kokemuksen syventäminen lauluin, rukouksin ja siunaamalla osallistujia voivat olla hyviä toimintoja ja lapsen kokemusmaailmaa rikastuttavia asioita. (Lindgren 2005.) Haluamme omalta osaltamme olla rakentamassa kirkkoa, jossa lapsen kokemusmaailmaa tuetaan erilaisin lapselle mielekkäin tavoin.

3.4 Lähetyksen perusteet ja lähetyskasvatus

Matteuksen evankeliumin luvun 28 jakeiden 18–20 lähetykskäsky sisältää lähetystyön keskeiset näköalat. Teksti kertoo pääasiat lähetyksen perustasta, tavoitteista ja sisällöstä. Lähetyksen perusta löytyy kolmiyhteisen Jumalan olemuksesta ja Hänen pelastussuunnitelmastaan. Lähetys on Jumalan omaa lähetystä ja Hän on sen varsinainen tekijä, vaikka Jumalan maanpäällinen seurakunta osallistuukin lähetyksen toteuttamiseen. Ih-

miset tulee kastaa kolmiyhteisen Jumalan nimeen ja näin liittää heidät Häneen. (Lindgren 1997, 19, 44.) Lähetystehtävälle asettaa kristillisen uskon mukaisesti kehykset Jumalan valtakunta. Lähetyksen ykköstavoitteena on Jumalan valtakunnan ilmestyminen, jossa kirkko on tämän toiminnan välineenä. (Ahonen 2000, 26.) Tavoitteena on kaikkien kansojen tekeminen Hänen opetuslapsikseen. Kristillinen usko on tarkoitettu jokaiselle ihmiselle. Lähetystehtävän sisältöön kuuluvat erityisesti kaste ja opetus eli sana ja sakramentit. Toiminta on sisältönsä puolesta lähetystyötä ainoastaan silloin, kun se sisältää evankeliumin Jeesuksesta. Lähetystyö ei kuitenkaan useinkaan toteudu ilman diakonista ulottuvuutta. (Lindgren 1997, 19.) Maailmanlähetyksessä on aina nähty merkittävänä ihmisten auttaminen: katastrofiapu, sairaanhoito, nälkäisten ruokkiminen, sekä koulutuksen ja muun tarvittavan tuen antaminen. Ihmisoikeuksien puolesta puhuminen on luonnollinen osa lähetyksen luonnetta. (Ahonen 2000, 26.)

Jeesuksen pelastusteot ja hänen evankeliuminsa mahdollistivat lähetystehtävän. Samalla ne myös osoittivat lähetystehtävän suorittamisen välttämättömäksi. (Lindgren 1997, 9.) Lähetyksen on nähtävä ja perusteltava uskon kokonaisuudesta, erityisesti Kolminaisuudesta ja Jumalan rakkaudesta käsin. Lähetyksen on alusta lähtien liittynyt erottamattomasti Kristus-todistukseen. (Ahonen 2000, 52.) Lähetyksestä koskeva ajattelu on kiinnitettävä Jumalan sanaan. Alkuperäinen lähettäjä ja hänen maailmansuunnitelmansa, evankeliumin sanoma ja Kristuksen seurakunnalle annettu lähetystehtävä eivät muutu. Lähetyksen itsessään ei voi, eikä saa muuttua, vaikka lähetystyön tekemisen tapoja täytyykin muuttaa ajan seuraamisen myötä. Lähetyksen ytimen on pysyttävä yhtä vankasti kuin historiassa tapahtuneiden Jeesuksen pelastustekojen ja Jumalan niistä antaman kirjoitetun ilmoitus-sanan, Raamatun. (Lindgren 1997, 41, 44–45.) Lähetyksen ytimen eli Jeesuksen tulee olla tärkeintä lähetykskasvatuksessa.

Suomen Lähetysseuran kasvatussihteeri Paula Hiltunen toteaa lähetykskasvatusta käsittelevässä kirjoituksessaan, että lähetykskasvatus on kaste- ja lähetykskäskyyn perustuvaa tietoista ja tavoitteellista kasvatustoimintaa. Hiltusen mukaan lähetykskasvatuksella tarkoitetaan lasten hengellisen kasvun tukemista ja ohjaamista siten, että he sen seurauksena osallistuvat seurakunnan perustehtävään eli lähetystyöhön. Lähetykskasvatus on Jumalan rakkauden piiriin ohjaamista. Siinä on syytä korostaa erityisesti Jumalan turvallista huolenpitoa, joka välittyy lapsilähtöisesti toteutetussa turvallisessa toiminnassa.

Lähetyskasvattajan tehtävänä on innostaa lasta ja herättää hänessä uteliaita kysymyksiä. Jokainen kristitty on kasteessa kutsuttu osallistumaan lähetystehtävään. Sen perusteella lapsellakin on osallisuus yhteiseen tehtävään kehitystensä vastaavassa toiminnassa. Jumala, joka on rakkaus, kutsuu kaikkia ihmisiä toimimaan oikeudenmukaisuuden, anteeksiannon ja sovinnon puolesta. Lapsityön toiminnoista alkaen kirkon elämä on lähetettyä olemista. Kirkon kutsuun ja tehtävään kuuluu palveleminen sanoin ja teoin. (Hiltunen i.a.)

Lähetyskasvatukselle voidaan asetta asenteellisia, tiedollisia ja toiminnallisia tavoitteita. Jo lapselle on annettava mahdollisuus ymmärtää lähetystehtävän oikeutus ja perusteet. Asenteelliset tavoitteet syntyvät evankeliumin pohjalta, Jumalan armon ja rakkauden tuntemisen ilmapiirissä. Lähetystyö tapahtuu auttamisen vuorovaikutuksessa, joten lapsen tulee saada tietää, että Jeesukseen uskovat auttavat toisia ihmisiä. Toiminnallisissa tavoitteissa lapselle tarjotaan mahdollisuus jakaa omastaan esimerkiksi lelukolehdin avulla. Esirukouksen mahdollisuus avautuu lähetyskasvatuksessa luontevalla tavalla. (Hiltunen i.a.)

Aktiivinen lähetyskasvatus pohjautuu kansainväliseen toimintaan ja tarjoaa lapselle mahdollisuuden yhdessä ohjaajan ja toisten lasten kanssa rakentaa omaa maailmankuvaansa, pohtia asenteitaan toisia ihmisiä kohtaan ja liittyä maailmankokoiseen Jumalan perheväkeen. Lähetyskasvatus tarjoaa mahdollisuuden elämykselliseen yhteisölliseen tekemiseen ja rakentaa näin siltaa lapsesta toiseen. Myönteisten kokemusten kautta lapsella on mahdollisuus oppia erilaisuuden hyväksymistä empatian kautta. Lähetyskasvatus avartaa lapsen maailmankuvaa ja opettaa häntä tuntemaan myös itseään paremmin. Lähetyskasvatuksella voidaan näin tukea lapsen terveen identiteetin kehittymistä. Lapsi joka tulee tietoiseksi omasta viitekehyksestään, ei pelkää uutta tai erilaista. (Hiltunen i.a.) Hiltunen on tiivistänyt lähetyskasvatuksen lähtökohdat ja tarkoituksen hyvin ottaen huomioon lapsen kehityksen tarpeet. Lähetyskasvatuksessa on tärkeää se, että lapsi ymmärtää kehitystasonsa mukaisesti kaste- ja lähetyskäskyn tarkoituksen.

4 MESSUT

Tässä luvussa käsittelemme aluksi messun tarkoitusta ja sisältöä erityisesti perhemessujen osalta. Lopuksi tarkastelemme lähetystyöpainotteista messua. Näiden käsitteleminen on erittäin oleellista, koska materiaalipakettimme yhdistää nämä kaksi erilaista messua yhdeksi.

4.1 Messu

Messun ytimenä ovat Jumalan sana, saarna ja ehtoollisen sakramentti. Messu on hetki, jonka seurakunnan jäsenet viettävät keskenään. Kolmiyhteinen Jumala ja pelastushistoria ovat messussa läsnä ja kohtaavat ihmisen hänen elämäntilanteessaan. Messu- nimellä on monia hyviä puolia. Se on läntisen kirkon nimitys ehtoollisjumalanpalvelukselle. Messu nimen pohjana on sana missio, joka tarkoittaa lähettämistä. Se muistuttaa kristittyjä siitä, että jumalanpalvelus lähettää meidät todistamaan Jeesuksesta kaikille kansoille. (Sariola 2001, 47, 58.) Jumalanpalvelus kutsuu seurakuntaa antamaan itsensä Jumalan työn käyttöön. Se tarkoittaa arkielämässä toteutuvia rakkauden tekoja, joihin jumalanpalveluksen sisältö motivoi. (Kotila 2004, 39.)

Lutherin mukaan jumalanpalvelus on messu, johon kuuluu Sana ja ehtoollisen sakramentti, sillä ne ovat käyttöön tarkoitettuja armovälineitä. Kasteen ja ehtoollisen sakramentissa tulemme osaksi Kristusta. Nauttiessamme ehtoollista ja kuullessamme Jumalan sanaa, pääsemme osallisiksi anteeksiantamuksesta. Usko yhdistää meidät Kristukseen, jolloin olemme uskosta vanhurskaita. Kun sana ja sakramentit ovat käytössä, on kolmiyhteinen Jumala läsnä ja vaikuttaa elämässämme. (Sariola 2001, 50–51.)

Messu on ollut kristillisen jumalanpalveluksen muoto Uuden Testamentin ajoista lähtien. Vaikka messu on kokenut muutoksia vuosituhansien aikana, on sen aina korostettu olevan seurakunnan elämän keskus. Augsburgin tunnustuksen mukaan messu on luterilaisen kirkon keskeisin tapahtuma sunnuntaisin ja juhlapyhinä. Siksi messun toteuttamiseen tulee panostaa. (Kotila 2004, 153–154.) Materiaalipakettimme on apu messun jär-

jestämiseen. Näin haluamme osoittaa olevamme myös kiinnostuneita tuomaan messuun uusia ulottuvuuksia.

4.2 Liturgiaa monin tavoin

Kristillinen jumalanpalvelus on alusta asti ollut muutoksessa. Se on aina ollut ajassa ja kulttuurissa elävä ja tänäkin päivänä se etsii uusia ilmenemismuotoja. Meidän on tietoisesti etsittävä tälle ajalle sopivaa liturgista elämää, joka on yhteydessä kristillisen jumalanpalveluksen peruselementteihin, Kristukseen ja ehtoolliseen. (Mäkinen ym. 2008, 26–27.)

Materiaalipaketin sisällölliset haasteet olivat suuret. Jouduimme miettimään, miten lapset ja heidän perheensä voisivat itselleen mielekkäällä tavalla osallistua messuun, kokea sen omakseen ja ymmärtää messun pääsanoman. Jumalanpalveluksessa ilmaistulla sanomalla ei silti ole aina mahdollista tavoittaa kaikkia kuulijoita halutulla tavalla. Se ei kuitenkaan tarkoita, että puhuttu sanoma jäisi täysin merkityksettömäksi. Jumala itse kutsuu meidät koolle ja on läsnä saarnassa ja sakramenteissa. (Kotila 2004, 39). Jumala voi puhutella meitä salatuilla tavoilla ja puhuttu sana voi kantaa hedelmää myöhemmin, onpa puhutun sanan sisältö itse tilanteessa lähellä ihmisen kokemusmaailmaa tai ei.

Lasten ja nuorten perhemessujen kohdalla täytyy miettiä sitä, houkuttelevatko ne lapsia ja nuoria, vai ajavatko ne heitä pois päin. Nämä messut ovat jumalanpalveluskasvatuksen väylä, siksi niihin tulee määrätietoisesti käyttää aikaa ja kekseliäisyyttä. Kun messua muokataan kohderyhmälle sopivaksi, tulee muistaa se, että tavoitteena on kasvattaa heitä jumalanpalveluksen sisältöön ja ytimeen, ei tiettyihin muotoihin. (Lindfors 2001, 65.)

Onneksi nykyään on runsaasti erilaisia messuja mistä valita, esimerkiksi Meidän messu, Afrikkalainen gospelmessu, Metallimessu ja Mukulamessu. Ainoina messumuotoina näitä tulisi välttää. Messua järjestävien on syytä muistaa, että sen kiinnostavuus on lopulta kiinni toteutuksesta ja sisällöstä. Rikas ja puhutteleva sisältö voi toteutua myös

perinteisen kaavan sisällä. Tekemällä lähetystyöpainotteista perhemessumateriaalia voimme luoda messuista yhä innostavampia ja puhuttelevampia.

4.3 Perhemessu

Perhejumalanpalvelusten viettäminen sai alkunsa 1960-luvulla Suomen Evankelis-luterilaisen Pyhäkouluyhdistyksen aloitteesta. (Sariola 2001, 293). Pyrkimyksenä oli tavoittaa lapset ja nuoret ja saada heidät innolla mukaan seurakunnan suurimpaan juhlaan. 1970- ja 1980- luvuilla aloitettiin perhemessujen kehittäminen. (Lindfors 2001, 71.) Kehittämällä haluttiin luoda messu, joka vastaisi lapsen ja nuoren tapaa ilmaista uskoaan. Vasta vuonna 1983 kirkolliskokous hyväksyi väliaikaisen perhejumalanpalveluksen kaavan. Myöhemmin uudistunut perhejumalanpalveluksen kaava on saanut oman paikkansa kirkkokäsikirjassa ja luterilaisessa jumalanpalveluselämässä. (Sariola 2001, 294.)

Kyseessä on seurakunnan yhteinen messu, jossa huomioidaan erityisesti lapsiperheet. Perhemessua voidaan viettää sunnuntaisin, muina pyhäinpäivinä, arkipäivinä ja erityistilanteissa. Perhemessun kaavaa voidaan soveltaa kulloisenkin tilanteen mukaan. Perhejumalanpalvelusta vietettäessä sanajumalanpalveluksen muodossa, jätetään ehtoollisosa kokonaan pois. (Lindfors 2001,86.)

Perhemessuihin panostaminen kannattaa. On erittäin tärkeää, että lapsi oppisi rakastamaan ja ymmärtämään jumalanpalvelusta. Näin hän voisi myöhemmin löytää turvapaikkansa kirkosta. Perhemessujen tavoitteena on, että lapset oppisivat rukoilemaan, turvautumaan Jumalaan ja viihtymään kirkossa. Lasten tulisi myös huomata, että Jumalan seurakuntaan kuuluu eri-ikäisiä ja erinäköisiä ihmisiä, jotka ovat Jumalan lapsia. Lasten kannalta on tärkeää, että messun teema ja siitä kumpuava sanoma on tarpeeksi yksinkertainen ymmärrettäväksi. (Heinonen, Luodeslampi & Salmensaari 2004. 228).

4.4 Lähetystyöpainotteinen messu

Lähetys on elintärkeä osa kirkon identiteettiä. Sen merkitys havainnollistuu silloin, kun kirkon on perusteltava aikansa ihmiselle, mihin se uskoo ja miksi sen julistamaan sanomaan kannattaa uskoa. Lähetys on jatkuvaa vuoropuhelua kristillisen uskon ja sitä ympäröivän todellisuuden kanssa. Se johtaa kirkon olemusta, asemaa ja tehtävää koskevien kysymysten tutkiskeluun. Kirkko ei voi arvioida omaa kutsumustaan ja tehtäväänsä maailmassa huomioimatta lähetyskysymystä. (Ahonen 2000, 21.) Jeesuksen antama lähetyskäsky on sekä käsky, että kutsu Kristukseen uskovalle seurakunnalle tulla mukaan Hänen osoittamaansa maailmanlaajuiseen lähetystehtävään. (Lindgren 1997, 19).

Lähetystyö perhemessun ytimenä toteuttaa Jeesuksen lähetyskäskyä. Evankeliumin käsitteleminen, julistaminen ja sen merkityksen korostaminen ovat ensiarvoisen tärkeitä asioita niin lähetystyössä kuin seurakunnan keskuudessa. Lähetystyö perhemessun ytimenä avartaa lapsen maailmaa, sekä hänen käsitystä itsestään Jumalan lapsena ja lähetyskäskyn toteuttajana.

Lähetystyöpainotteisista perhemessuista on löytynyt hyvin vähän materiaalia, ja siksi tahdommekin antaa virikkeitä tällaisen messun luomiseen. Pyrimme siihen, että materiaali ei vain toimisi erikoisena lisänä perhemessussa, vaan että se synnyttäisi yhdessä tekemistä. Se voi parhaimmillaan myös herättää ajatuksen siitä, että tarvitsemme jokaista kristittyä levittäessämme ilosanomaa muille kansoille, sillä se on meidän jokaisen tehtävä.

5 SUOMEN LÄHETYSSEURA TYÖELÄMÄYHTEYTENÄ

Työelämäyhteytenämme produktin alusta sen loppuun saakka on toiminut Suomen Lähetysseura ja työelämäohjaajanamme Lähetysseuran musiikkisihteeri Päivi Granström. Suomen Lähetysseura on Suomen evangelisluterilaisen kirkon lähetysjärjestö, joka perustettiin vuonna 1859. Lähetysseura perustettiin levittämään Kristuksen evankeliumia, niin kuin sitä evangelisluterilaisen tunnustuksen mukaan opetetaan, niille kansoille, jotka eivät vielä ole kristittyjä. (Suomen Lähetysseura i.a.) Niillä, jotka aloittivat Lähetysseuran työn, ei ollut vielä kovin selkeää kuvaa siitä, mitä lähetystyö tulisi olemaan käytännössä. Sen sijaan oli vahva yhteinen kokemus siitä, että kirkon, seurakuntien ja yksittäisten ihmisten tulee kantaa kansainvälinen vastuunsa osallistumalla lähetystyöhön. Suomen Lähetysseuran toiminta aloitettiin luottaen Jumalan johdatukseen ja suomalaisten haluun tukea lähetystyötä maailmalla.

Suomen Lähetysseuran työtä on alusta asti leimannut ja ohjannut kokonaisvaltainen lähetysnäky. Sen mukaan evankeliumi voi uudistaa sekä yksityisen ihmisen, että kokonaisen yhteisön elämän. Sana ja teko kuuluvat Raamatun mukaan yhteen. Suullinen evankeliumin julistus ja Kristuksen rakkaudesta nouseva palvelu viestittävät yhdessä ilosanomasta. Sekä ihmisten hengelliset että aineelliset tarpeet on huomioitava, sillä ihminen on huomioitava kokonaisvaltaisesti Jeesuksen antaman esimerkin mukaan. (Suomen Lähetysseura i.a.)

6 MATERIAALIPAKETIN ESITTELY

6.1 Materiaalipaketin sisältö ja käyttötarkoitus

Materiaalipakettimme alkaa esipuheella, jossa kerromme lyhyesti materiaalin tarkoituksesta ja sisällöstä. Esipuheen lopussa kiitämme materiaalipaketin työstämiseen osallistuneita henkilöitä. Esipuheen jälkeen materiaalipaketissa on sisällysluettelo, johon on kirjattu, mitä materiaalipakettimme sisältää. Näin materiaaliimme käyttäjä löytää kätevästi juuri sen, mitä messun suunnitteluun tarvitsee.

Materiaalipaketin sisältö on jaettu kolmeen eri osaan. Ensimmäisenä on saarnaosio, joka sisältää seitsemän erilaista lähetysaiheista saarnaa vinkkeineen. Toinen materiaalipaketin osio sisältää viisi uutta lähetysaiheista laulua. Laulut on suunniteltu huomioiden messun eri vaiheet, mutta niitä ei tarvitse hyödyntää orjallisesti ainoastaan niissä messun vaiheissa, joihin ne on alunperin nimensä mukaisesti tarkoitettu. Kolmannessa materiaalin osiossa on erilaisia saarnoihin liittyviä askarteluohjeita. Askartelut liittyvät saarnojen vinkkilaatikoissa annettuihin vinkkeihin. Materiaalipaketissamme on liitteenä CD, joka sisältää kuvia lähetyskentiltä Israelista ja Ghanasta. Näiden kuvien lisäksi CD:llä on kuvia ja videopätkä Elmeri ja Elviira -saarnasta. Nämä on otettu vappuna 2010 suunnittelemastamme ja pitämästämme lähetysaiheisesta perhejumalanpalveluksesta. Materiaalipaketin liitteenä on myös kyseisen jumalanpalveluksen runko, sekä lasten rukouksia Ghanasta.

6.2 Saarnojen sisältö

Saarnat koetaan yhdeksi keskeiseksi osaksi jumalanpalvelusta. Saarnan pääteksti löydetään Raamatusta. Saarnassa on pyrkimyksenä käyttää konkreettista arjen kieltä, jotta jokainen voisi ymmärtää sen sanoman. (Mäkinen & Koivisto 2008, 46, 49.) Saarna on Raamatun selittämistä, tulkintaa ja sen sanoman tuomista tämän päivän keskelle. Saarna synnyttää uskoa Jeesukseen, vahvistaa rakkautta lähimmäiseen ja rohkaisee meitä arjen keskellä elämään uskoa todeksi. (Suomen evankelisluterilainen kirkko i.a.)

Saarna voidaan toteuttaa monin tavoin. Kaksi materiaalipakettimme saarnaa olemme kirjoittaneet kokonaan itse ja viisi tositapahtumiin perustuvaa kertomusta olemme saaneet lähetystyöntekijöiltä ympäri maailmaa. Ensimmäinen kirjoittamistamme saarnoista, Elmeri ja Elviira matkalla, on syntynyt Israelin ja Ghanan kansainvälisyysharjoittelujemme innostamana. Toinen itse kirjoitetuista saarnoista, Herra auttaa hädässä, on täysin fiktiivinen tarina. Kertomuksia lähetyskenttien työntekijöiltä saimme Botswanasta, Namibiasta, Tansaniasta, Jordaniasta, Virosta ja Ghanasta. Lähetyskentiltä saatuja kertomuksia olemme muokanneet kertomusten kirjoittajien luvalla. Jokainen saarna kertoo jotakin lähetystyöstä, ja jokaisessa on käytetty pohjana eri raamatunkohtia. Saarnat kertovat evankeliumin julistamisesta, palvelemisesta, jakamisesta, rukouksen voimasta ja Jumalan rakkaudesta. Saarnoista on pyritty tekemään mahdollisimman lyhyitä ja ymmärrettäviä, jotta lapset jaksaisivat keskittyä saarnan sisältöön. Saarnojen yhteyteen olemme lisänneet elävöittäviä vinkkejä tehdäksemme ne lapsille mielekkäämmiksi ja ottaaksemme huomioon erilaiset oppimistavat. Saarnojen lopussa on lyhyt rukous, joka liittyy saarnan sisältöön.

6.3 Laulut

Materiaalipakettimme sisältää viisi uutta lähetysaiheista laulua. Lauluista melodioineen ja sanoituksineen olemme tehneet mahdollisimman helposti opittavia ja laulettavia. Esimerkiksi Ghanasta vaikutteita saanut Kiitos–Midaazi -laulun vaikea midaazi -sanana merkitys on selitetty. Laulujen tekemisessä olemme huomioineet perhemessun kaavan ja Lähetysseuran toiveet. Esimerkiksi Rukouslaulua voi käyttää esirukouksen yhteydessä, Ehtoollislaulua ehtoollisen yhteydessä. Kaikkien muiden laulujen paitsi Suuren tehtävän nimet kertovat niiden käyttötarkoituksesta. Suurta tehtävää voi käyttää vaikkapa messun alkulauluna tai kolehtilauluna. Kaikkien laulujen sanoituksissa tulee jollakin tavalla lähetystyö esille. Tarkoitus on tuoda messuun iloista, rytmikästä tunnelmaa musiikin kautta. Musiikin avulla lasten on helpompi ymmärtää ilosanoma, jota perheissä kerrotaan. Lapset voivat tömistellä jalkojaan rytmisten kappaleiden mukana ja olla muutenkin vuorovaikutuksessa toisiinsa ja vanhempiinsa. Kahteen lauluun, Suuri tehtävä ja Lähtölaulu, olemme tehneet yksinkertaiset tanssiliikkeet. Tanssiliikkeet löytyvät

kuvitettuina materiaalipaketista. Olemme tehneet kolehtitanssiliikkeet, joita voi hyödyntää soveltaen vaikkapa Suuri tehtävä -laulun yhteydessä.

6.4 Visuaalisuus kirkossa

Kuvat vahvistavat kuulijakunnan kokemusmaailmaa ja tukevat saarnan sisältöä. Monet ovat kasvaneet maailmassa, jossa visuaalisuus on ollut vahva vaikuttaja jo pienestä pitäen. (Mäkinen & Koivisto 2008, 65–66.) Tämän vuoksi olemme tehneet osaksi materiaalipakettiamme askarteluohjeita ja liittäneet erilliselle CD-levylle kuvia maailmalta. Askartelut ja valokuvat elävöittävät kirkkoa.

Materiaalipaketin askarteluohjeina kuvaliitteineen on rukouslaatikon sekä pienen ja ison keppinuken teko-ohjeet. Kunkin askarteluohjeen alussa on kuvaus siitä, minkälaisia tarvikkeita kyseiseen askarteluun tarvitaan. Jokaisen on mahdollista tehdä rukouslaatikko ja nuket seuraamalla tarkasti askarteluohjeita. Keppinuken voi tehdä elävöittämään kirkkotilaa muuten vain tai sitä voi hyödyntää esimerkiksi Elmeri ja Elviira matkalla -saarnan yhteydessä.

CD-levyllä liitteenä olevista kuvista suurimman osan olemme itse kuvanneet kansainvälisten harjoittelujemme aikana syksyllä 2009. Nämä kuvat on otettu Israelista ja Ghanasta. Kolme CD:llä olevista kuvista on syksyllä 2010 kansainvälisessä harjoittelussa Ghanassa olleen Karoliina Mäkisen ottamia. Tämän lisäksi olemme saaneet Ghanasta Armon päiväkotia -saarnaan liittyviä Armon päiväkodin lasten kuvia. Levyllä on myös lyhyitä videopätkiä, sekä valokuvia keväällä 2010 Suomen Lähetyseuran kirkossa toteuttamastamme Elmeri ja Elviira matkalla -jumalanpalveluksesta. CD-levyltä löytyy erillinen esipuhe kuvien sisältöön ja käyttöön liittyen.

7 OPINNÄYTETYÖPROSESSI JA ARVIOINTI

7.1 Aiheen valinta

Diakin opinnäytetyöpankissa oli kesällä 2009 tarjolla produktioaihe, jonka tarkoituksena oli tuottaa uusia lähetystyöaiheisia lauluja käytettäväksi Suomen Lähetysseuran perhemessuissa. Riikka Rinkineva tarttui aiheeseen silloisen opinnäytetyöparinsa kanssa, ja laulujen työstäminen alkoi syksyllä 2009 kansainvälisen harjoittelun ohessa. Tammi-kuussa 2010 Rinkineva tapasi opinnäytetyön työelämäohjaajan Lähetysseuran musiikkisihteeri Päivi Granströmin. Rinkinevan alkuperäisen opinnäytetyöparin jäätyä sivuun työstä aihetta piti miettiä uudelleen. Helmikuussa 2010 Rinkineva löysi uuden opinnäytetyöparin Jaana Vuorion, jonka kanssa hän mietti, voisiko produktin aihepiiriä laajentaa.

Helmikuun lopussa tapasimme Granströmin ja sovimme opinnäytetyön uudeksi suunnaksi lähetystyöpainotteisen materiaalipaketin tekemisen Lähetysseuralle. Paketin sisälöksi sovimme uusien laulujen lisäksi kaikenlaiset vinkit ja virikkeet siitä, miten perhemessuista voisi luoda lähetystyöaiheisia ja erityisesti 6–10-vuotiaille sopivia. Päädyimme valitsemaan toiseksi materiaalipaketin kantavaksi osioksi saarnat. Saarnojen kautta on helppo opettaa lapsille lähetystyöstä. Sovimme jo kevättalven aikana tekemämme lähetystyöpainotteista materiaalia ja käyttävämme sitä vappuna Lähetysseuran kirkossa lähetysmyyjäisten yhteydessä.

Teorian työstämisen aloitimme heti maaliskuun alussa. Aluksi selasimme ahkerasti erilaisia koulumme kirjastosta löytyneitä opinnäytetöitä. Erityisen kiinnostava aiheitamme sivuava opinnäytetyö oli Jussi Kuivamäen Maailmalta matkittua – Kymmenen uutta yhteislaulua alle kouluikäisten lähetyskasvatukseen. Kaiken kaikkiaan tuotteja löytyi yllättävän paljon. Löysimme erilaista lähetyskasvatusmateriaalia käytettäväksi messuissa, pyhäkouluissa ja päiväkodeissa. Emme kuitenkaan löytäneet täysin opinnäytetyötämme vastaavaa materiaalia. Tutkimamme opinnäytetyöt sisälsivät joko pelkästään lauluja, Raamatun opetuksia tai kansainvälistä opetusmateriaalia lähetyskasvatukseen. Tutkimiemme opinnäytetöiden kautta hahmotimme lähinnä sitä, minkälaisilla tavoilla

opinnäytetyön tietoperusta voisi rakentua. Seuraavaksi perehdyimme yhdessä messuai-hepiiriin ja messun rakenteeseen. Rinkineva kirjoitti opinnäytetyön teoriaosuutta mes-sukokonaisuudesta ja tutustui samalla aiheeseen Leikkivä kirkko. Samaan aikaan Vuo-rio etsi tietoa työelämäyhteydestämme Suomen Lähetyksestä ja lapsen kognitiivises-ta kehityksestä, sekä oppimistavoista. Rinkinevalla oli jo valmiina kansainvälisyshar-joittelun aikana syntynyt laulu Kiitos–Midaazi. Muokkasimme yhdessä, Granströmin kehitysehdotuksien pohjalta, laulun sanoitukset uusiksi. Laulun sanoitus muuttui paljon musiikkisihteerin toiveiden mukaisesti. Erityistä huomiota kiinnitimme riimien kehitte-lemiseen.

Myöhemmällä tapaamiskerralla Granströmin kanssa huomasimme, että perhemessun toteuttamiseen vappuna ei ole varattu riittävästi aikaa käytettäväksi Lähetyksen puo-lesta. Vaihtoehtoksi jäi lyhemmän sanajumalanpalveluksen pitäminen. Aloitimme ma-teriaalin työstämisen saman tien. Kyselimme mahdollisuudesta toteuttaa materiaalia vapun lisäksi syksyllä perhemessussa. Ehdotimme, että Lähetyksen työntekijät testai-sivat näin materiaaliamme ja me lähinnä sivustakatsojina arvioisimme materiaaliimme toimivuutta.

7.2 Perhejumalanpalveluksen suunnittelu ja toteutuminen

Koska materiaalia testattiin jumalanpalveluksen yhteydessä, tarvitsimme liturgin. Otimme yhteyttä Espoon tuomiokirkkoseurakunnan pappiin Reetta Ikoseen, joka suos-tui yhteistyöhön kanssamme. Hänen kanssaan suunnittelimme useaan otteeseen juma-lanpalveluksen runkoa ja sen sisältöä. Samaan aikaan otimme yhteyttä Diakonia-ammattikorkeakoulun tutkijalehtori Sami Ritokoskeen, joka auttoi meitä hahmottamaan, minkälaista materiaalia lähetystyöpainotteiseen perhejumalanpalvelukseen voisi tehdä. Tukea Suuri tehtävä laulun -säveltämiseen saimme Raamattuopiston musiikkilinjan opettajalta Mikko Nikulalta. Jumalanpalveluksen toteutuksessa musiikkivastaavina toi-mivat Raamattuopiston musiikkilinjan oppilaat Minna Tauriainen-Koper, Marjo-Riikka Lehtinen, Asta Kokkarinen ja Patrik Behm. Jumalanpalveluksen toteutuksessa apu-namme toimi myös joukko ystäviämme.

Jumalanpalveluksen toteutukseen olimme valinneet keväällä suunnittelemastamme materiaalista valmistamamme saarnan, kaksi laulua ja niihin suunnitellut liikkeet ja rukouksia. Visuaalisuuden huomioimme muun muassa kuvien muodossa ja saarnan rekvisiitassa. Käyttämämme kuvat olivat itse ottamiamme kansainvälisyysharjoittelumaistamme, Israelista ja Ghanasta.

Jumalanpalveluksessamme huomioimme lapset tekemällä siitä heille mahdollisimman mielekkään heidän maailmastaan käsin. Huomioimme lapset erityisellä tavalla saarnassa, tekemissämme lauluissa ja niiden liikkeissä, lasten ulottuville asetetuissa valokuvis-
sa, mahdollisuudessa istua tyynyille alttarin eteen, palautteissa, sekä siinä että lapset saivat itse tehdä rukouksia jumalanpalvelukseen.

Lähetystyön toimme jumalanpalveluksessamme lähelle lapsia lasten oman kokemus- ja samaistumismaailman kautta. Tämän teimme esimerkiksi pyytämällä rukouksia Ghanasta St` Paulin luterilaisen koulun oppilailta, jossa Riikka oli ollut kansainvälisessä työharjoittelussa. Jumalanpalvelukseemme tulleet lapset saivat vanhempiensa avustuksella kirjoittaa rukouksia ennen jumalanpalveluksen alkua. Olimme askarrelleet kaksi rukouslaatikkoa, joista toisessa oli ghanalaisilta lapsilta pyydettyt rukoukset ja toiseen saivat jumalanpalvelukseen tulevat lapset laittaa omat rukouksensa. Rukouksia olimme pyytäneet myös pedagogisen päiväkotiharjoittelumme esiopetusryhmiltä. Tarkoituksena oli saada jumalanpalvelukseen osallistuneet lapset huomaamaan, että maailman toisella puolella asuvilla lapsilla on samanlaisia rukousaiheita kuin heillä itsellään. Lisäksi tarkoituksena oli saada lapset ymmärtämään, että vaikka he eivät pääsisi lähetystyöhön ulkomaille, he voivat rukoilla ulkomailla asuvien lasten, sekä lähettien puolesta.

Saarnan pidimme kahden käsinuken avulla, jotka nimesimme Elmeriksi ja Elviiraksi. Tästä saimme idean järjestämämme jumalanpalveluksen ja materiaalipaketimme ni-
meen. Elmeri ja Elviira kertoivat saarnassa lähetystyökokemuksistaan. Lapset saivat mahdollisuuden eläytyä Elmerin ja Elviiran kertomuksiin itsessään heräävien tunteiden kautta. Liturgi toimi nukkien haastattelijana. Nuket viittasivat lähetystyövuoropuhelusaan seinällä ja alttarin vieressä oleviin lähetystyövalokuviin. Näin lasten oli helpompi sisäistää kerrottava asia. Lapset saivat olla osana kertomusta.

7.3 Palaute kyselyistä

Palaute on hyvin tärkeä osa perhejumalanpalveluksen syntymistä. Kehittääksemme perhemessun- ja sanajumalanpalveluksen materiaalia yhä paremmaksi tarvitsimme palautetta itse kohderyhmältä. Laadimme palautekyselyn vappuna järjestettävään perhejumalanpalvelukseen osallistuville perheille. Teimme palautekyselyyn lyhyitä ja helposti ymmärrettäviä kysymyksiä, jotka vastaisivat Lähetysseuran ja seurakunnassa käyvien perheiden tarpeisiin. Lapsille teimme sanallisten kysymysten lisäksi kysymyksiä, joihin he saivat vastata ympyröimällä hymynaamoja. Jaoimme tekemämme palautekyselyt jumalanpalveluksen alussa osallistujille kirkon ovilla yhdessä lauluvihon kanssa. Perhejumalanpalveluksen lopussa informoimme yhteisesti palautekyselyihin vastaamisesta. Yhteensä saimme täytettyjä palautelomakkeita takaisin 20. Lasten vastauksia sisältyi kuuteen palautelomakkeeseen.

Lapsille osoitetuista kysymyksistä pidimme erityisen tärkeänä kysymystä: miten sinä voit tehdä lähetystyötä? Tämän kysymyksen avulla havainnoimme sitä, ovatko lapset sisäistäneet perhejumalanpalveluksen ydinasian: mitä on lähetystyö. Lähetystyön idea tuli palautevastausten perusteella ymmärretyksi. Tämä tuli ilmi vastauksissa kuten: ”voin mennä Israeliin tekemään lähetystyötä, voin auttaa kodittomia ja köyhiä, voin avustaa myyjäisissä”.

Aikuiset saivat vastata palautekysymykseen: tuliko lähetystyöpainotteisuus esille jumalanpalveluksesta ja jos ei niin miksi? Saatujen palautteiden mukaan lähetystyöpainotteisuus tuli esille hyvin saarnassa, kuvissa, matkalaukuissa ja muissa rekvisiitoissa. Eniten kiitosta saivat käsinukeilla pidetty saarna ja hyvät laulut. Positiivista palautetta saivat myös saarnan ajankohtaisuus, osallistava ohjelmasisältö, jumalanpalveluksen sopiva kesto ja lasten huomioiminen: lapset saivat istua lattialla alttarin edessä. Aikuiset vastaajat kokivat, että perhejumalanpalveluksen sisältö oli antoisa, mielekäs ja puhutteleva sekä lapsille että aikuisille. Yksi vastaajista koki, että perhejumalanpalveluksessa huomioitiin myös yksinäiset ihmiset.

7.4 Palautteiden pohjalta nousseet kehittämishaasteet ja oivallukset

Palautteiden pohjalta ymmärsimme, että olisimme voineet aktivoida lapsia enemmän mukaan messun laululeikkeihin. Lapsia olisi myös voinut olla mukana jumalanpalveluksen toteutuksessa. Huomasimme jo messun yhteydessä, että sen markkinointi oli selvästi jäänyt vähäiseksi. Lapsia oli paikalla vain vähän. Huonosta mainonnasta saimme myös palautetta. Yksi perheenäiti kertoi, että osui lastensa kanssa paikalle messuun vain sattumalta. Jonkun osallistujan mielestä lapsia olisi voinut olla enemmän esillä jumalanpalveluksen toteutuksessa. Joidenkin palautteiden antajien odotukset olivat ristiriidassa meidän tavoitteidemme kanssa. Tavoitteenamme oli esimerkiksi tehdä perhemessuun uusia lauluja, jossa onnistuimme, mutta eräs palautteenantaja koki tuntemattomien laulujen estävän hänen osallistumisestaan lauluihin. Hän olisi toivonut jo aikojen takaa tutuksi tulleita lauluja, jotka olisivat olleet hänelle paljon liikuttavampia. Messun tavoitteena ei kuitenkaan ollut saada ihmisiä liikuttumaan vaan ymmärtämään, että evankeliumi ja sen eteenpäin vieminen kuuluu jokaiselle kristitylle.

Huonosti hoidettu messun markkinointi harmitti meitä kovasti, mutta koimme kuitenkin siunauksena sen, että messuun tuli kaiken ikäisiä ihmisiä. Vaikka messu olikin suunnattu lapsiperheille ja erityisesti 6–10-vuotiaille lapsille, se puhutteli kaikenikäistä kirkkokansaa. Pohdimme, miksi yhtä messua ei voisi suunnata kaikille. Seurakunnan strategian tavoitteena on luoda osallisuuden yhteisö, johon jokainen saisi tuntea itsensä osalliseksi. Vaikka perhemessu tai perhejumalanpalvelus olisi suunnattu tietylle kohderyhmälle, tulisi siinä mielestämme olla kaikenikäisille jotakin. Ainakaan mitään ikäryhmää ei tulisi sulkea ulos messusta. Markkinoinnissa ja ihmisten huomioimisessa olisi hyvä ottaa huomioon kaikenikäiset ja perheettömätkin. Perhemessu -nimen ei tulisi ainakaan sulkea pois messuyhteydestä ketään, joka messuun normaalisti ilmaantuisi. Pääasiassa saamamme palautteet olivat erittäin positiivisia ja olimme niihin tyytyväisiä.

7.5 Materiaalin työstäminen jatkuu

Perhejumalanpalveluksesta saatujen palautteiden kirjaamisen jälkeen otimme etäisyyttä opinnäytetyöhön. Materiaalia suunnittelimme jälleen elokuussa. Tällöin jatkoimme myös opinnäytetyön tietoperustan kirjoittamista. Suunnittelimme uusia lauluja. Rinkinevan kirjoittamana syntyi kolme laulun raakaversiota ja yksi saarna. Yhdessä kirjoitimme saarnan, jonka kuitenkin päädyimme poistamaan Lähetyseuran antamien palautteiden myötä. Saimme idean pyytää tosikertomuksia lähetyskentiltä ympäri maailmaa rakentaaksemme niiden pohjalle uusia saarnoja osaksi materiaaliamme. Teoriaosuuteen kirjoitimme yhdessä opinnäytetyön prosessia, johon muun muassa analysoimme kevään jumalanpalveluksesta saamiamme palautteita.

Elokuun opinnäytetyöseminaarin jälkeen päätimme poistaa yhden teoriaosuuden, joka käsitteli kirkon strategiaa 2015 Osallisuuden yhteisö. Mietimme taas kerran materiaalimme kannalta olennaisia teoriaikkunoita. Yhdessä jatkoimme teorian kirjoittamista Rinkinevan jo aloittamaan teoriaosioon Hengellinen lapsi. Tapasimme työelämäohjaajamme ja sovimme työn aikataulutuksesta. Keskustelimme vielä tehtävien laulujen määrästä ja aihepiireistä. Palasimme tapaamisessa keväiseen ehdotukseemme, että Lähetysseura toteuttaisi materiaalimme pohjalta messun. Tähän Lähetyseuran työntekijöiden resurssit eivät kuitenkaan riittäneet. Toinen ehdotukseemme oli, että Lähetyseuran työntekijät testaisivat materiaaliamme keskenään, jotta me saisimme arvioida, miten materiaali toimii muiden toteuttamana. Työelämäohjaajamme ehdotti meille että hän, lapsityöstä vastaavat henkilöt, sekä muut mahdolliset Lähetyseuran työntekijät kommentoivat materiaalipakettimme sisältöä ja sen käytettävyyttä meille suullisesti tai kirjallisesti. Suostuimme tähän ja jatkoimme materiaalipakettimme suunnittelua.

Syyskuussa saimme uuden idean pyytää lisää kansainvälisiä valokuvia ulkomaanharjoitteluun lähteneiltä Diakonia-ammattikorkeakoulumme opiskelijoilta. Saimme kuvia Ghanassa harjoittelussa olleelta Karoliina Mäkiseltä ja lisäsimme ne kuva-CD:lle. Syyskuun aikana saimme paljon mielenkiintoisia kertomuksia lähetyskentiltä ympäri maailmaa. Päätimme käyttää kertomuksista ne, jotka olivat sisältönsä puolesta lapsille sopivia ja kielitajultaan helposti muunnettavissa lasten ymmärrettäväksi. Lisäksi valintaamme vaikuttivat seuraavanlaiset asiat: esiintykö kertomuksissa lapsia ja millaisten

lähetystehtävien parista kertomukset tulivat. Muokkasimme valitsemiamme kertomuksia tiivistämällä niiden sisältöä. Tämän lisäksi keksimme kertomusten loppuun niitä elävöittäviä vinkkejä. Koko syksyn ajan lisäsimme uusia lähteitä opinnäytetyöteoriaan. Muokkasimme yhdessä Rinkinevan tekemien laulujen sanoituksia Granströmin ohjeiden mukaisesti. Rinkineva ehti suunnitella syyskuun aikana myös askarteluohjeita materiaallipakettiimme. Vuorio tutki ja kirjoitti opinnäytetyöteoriaa lähetyksen perusteista ja lähetykskasvatuksesta.

7.6 Lähetyssseuralta saadut palautteet

Saimme syyskuun lopussa materiaalista pyytämäämme palautetta kirjallisena Suomen Lähetyssseuran työntekijöiltä. Palautekeskustelun järjesti työelämäohjaajamme Päivi Granström yhdessä Lähetyssseuran työntekijöiden Anne-Mari Tuomelan, Pirjo Ketun ja Pirjo Lehtonen-Inkisen kanssa.

Palaute oli mielestämme melko myönteistä. Työntekijät pitivät tekemistämme lauluista ja erityisesti niiden sanoituksista kovasti. Työntekijät ilahtuivat, kun olimme pyytäneet ja saaneet lähetystyökertomuksia lähetykskentiltä ympäri maailmaa osaksi saarnamateriaalia. Idea kertomusten pyytämisestä maailmalta oli uusi ja erilainen. Saimme kiitosta siitä, että olimme hyödyntäneet saarnateksteissä monipuolisesti erilaisia raamatunkohdita, emmekä ainoastaan kaste- ja lähetykskäsä. Saarnatekstiemme ja niihin lisättyjen toteutusvinkkien kautta olimme huomioineet hyvin visuaalisten ja auditiivisten lasten oppimistavat. Emme kuitenkaan olleet huomioineet riittävästi heitä, jotka oppivat asiat parhaiten kinesteettisten oppimistapojen kautta.

Kehittämisehdotuksiakin saimme paljon. Lauluihin täytyi lisätä vielä välimerkkejä ja muutaman laulun nimeä muuttaa sisältönsä paremmin sopivaksi. Joistain saarnateksteistä, esimerkiksi Elviira ja Elmeri matkalla, saimme palautteeksi vähentää lähetyssseuran työntekijöiden hyvien tekojen korostamista. Sen sijaan voisimme nostaa esille vieraista kulttuureista oppimista, esimerkiksi yhteisöllisyyttä, jakamista ja elämäniloa. Lähes kaikista saarnateksteistämme saimme palautteeksi kysymyksen siitä, mitä kyseinen teksti ja sen pohdinta kertoo lähetystyöstä. Näitä kysymyksiä ihmettelimme paljon, sillä

olimme saaneet lähes kaikki saarnatekstien kertomukset suoraan maailman lähetyskentiltä. Näitä kertomuksia olimme vain lyhentäneet ja muokanneet kertomusten kirjoittajien luvalla. Mielestämme joissakin kertomuksissa tuli kyllä vain ohimennen esille evankeliumi, mutta ihmisten auttaminen sitäkin enemmän. Kaiken kaikkiaan saarnateksteissä ja niiden pohdinnoissa tuli mielestämme hyvin esiin lähetystyön ydin: mennä kaikkien maailmaan kertomaan Jeesuksesta, auttamaan ja kohtaamaan ihmisiä. Koska emme ymmärtäneet saarnojen sisällöstä samaamme palautetta, päätimme kirjoittaa palautetta antaneille Lähetysseuran työntekijöille kysymyksen siitä, mitä lähetystyö heidän mielestään on. Määrittelimme heille sähköpostissamme, mitä lähetystyö meille merkitsee. Emme kuitenkaan saaneet vastausta kysymykseemme. Kehittämisehdotuksena saimme myös kielellisen ulkoasun hiomisen, sekä selkeiden ohjeiden lisäämisen saarnoissa ja askarteluissa tarvittavista materiaaleista.

Saatujen palautteiden pohjalta muokkasimme välittömästi lokakuun alusta lähtien materiaaliamme. Rinkineva viimeisteli säveltämiään lauluja Suomen Raamattuopiston musiikkilinjalla siviilipalvelustaan suorittavan Niilo Toivion avustuksella. Rinkineva teki myös lisää askarteluohjeita ja selvensi jo tekemiään kirjoittamalla askarteluihin tarvittavat materiaalitavikkeet selvästi kunkin askarteluohjeen alkuun. Tämän jälkeen hän keskittyi piirtämään kahden laulumme liitteeksi yhdessä keksimiämme tanssiliikkeitä sekä itse keksimiään kolehtitanssiliikkeitä. Vuorio muokkasi saarnatekstejä ja niiden vinkkiosuusia saatujen palautteiden mukaisesti. Lähetyskenttien työntekijöiltä saapui sähköposteihimme yhä lisää kertomuksia ja blogitekstejä lähetystyöstä. Vuorio lisäsi näitä kertomuksia saarnateksteiksi materiaaliin, etsi niihin sopivia raamatunkohtia liitettäväksi, sekä kirjoitti rukoukset kaikkien saarnatekstien loppuun. Yhdessä kehitimme saarnatekstien yhteyteen lisää kinesteettistä oppimistapaa tukevia vinkkejä. Kaiken tämän lisäksi järjestelimme jo olemassa olevaa materiaalia parempaan järjestykseen ja poistimme materiaalin seasta epäoleellista teoriaa, jota olimme sinne kirjoittaneet jo keväällä.

7.7 Opinnäytetyön arvioiminen ja kehittämisehdotukset

Löysimme toisemme opinnäytetyöparin roolissa vasta helmikuun lopulla 2010. Tämän vuoksi opinnäytetyön tekemisen kanssa oli kiireinen aikataulu. Lähetysseura odotti jo

vapuksi 2010 meidän järjestävän perhejumalanpalveluksen materiaalimme pohjalta. Tämä tuotti meille kiireen. Suunnittelimme paljon materiaalia lyhyessä ajassa vapun jumalanpalveluksen toteutusta varten. Teoriaikkunat eivät ehtineet muotoutua aivan samassa tahdissa tekemämme materiaalin kanssa.

Jumalanpalvelusta suunniteltaessa ja toteutettaessa yhteistyö eri tahojen kanssa onnistui hyvin. Ihmiset, joiden kanssa olimme yhteistyössä, eivät kuitenkaan olleet yhteydessä keskenään vaan ainoastaan me olimme yhteydessä heihin. Tämä loi meille paineita siitä, kykenemmekö pitämään kaikki tahot ajan tasalla. Meillä oli todella vapaat kädet jumalanpalvelusta suunniteltaessa, mikä aiheutti omat haasteensa suunnittelun rajaamiseen.

Vaikka tietoperustan kokoaminen jäi vähälle huomiolle keväällä, vapun jumalanpalveluksesta saamamme palautteen myötä meille muotoutui selkeä kuva siitä, miten meidän tulisi kehittää materiaaliamme jatkossa. Syksyllä teimme suurimman osan materiaalipaketin sisällöstä ja tämän myötä teoriaosuus selkeni. Teorian viitekehystä oli helpompi rajata, kun materiaalia alkoi jo olla koossa paljon ja sitä kautta näimme, mitkä teoriaikkunat olivat keskeisiä materiaalin tueksi. Tämä auttoi meitä kirjoittamaan opinnäytetyön valmiiksi. Kun olimme saaneet syyskuun lopussa palautteen siihen mennessä tuottamastamme materiaalista, meidän oli helpompi muokata ja lisätä materiaalia yhä paremmaksi.

Kaiken kaikkiaan materiaalin tekeminen onnistui erittäin hyvin. Materiaalista tuli mielestämme hyvin käyttökelpoista ja sitä on helppoa muokata myös muille ikäryhmille sopivaksi. Halutessaan sitä voi hyödyntää jumalanpalvelusten lisäksi seurakunnan lapsi- ja nuorisotyön toimintamuodoissa, kuten päiväkerhoissa.

Ammatillisesti produkti on antanut meille erityisen käyttökelpoista tietoa seurakunnan perhemessuista, lapsen kehityksestä keskilapsuudessa ja hengellisyyden merkityksestä lapsen elämään. Prosessin aikana olemme joutuneet miettimään, mikä on kirkon ydintehtävä perheiden elämässä ja miten jumalanpalvelus voisi palvella perheitä parhaiten. Materiaalia tehdessä olemme oppineet tekemään lauluja, erilaisia saarnoja yhteistyössä lähetystyöntekijöiden kanssa ja luomaan erilaisia oppimistapoja vastaavia virikkeitä elävöittämään saarnan sisältöä.

Opinnäytetyön suurimmaksi haasteeksi osoittautui materiaalipaketin rajaaminen. Laulun tekemiseen saimme Lähetysseuralta joitakin aiheita. Muun materiaalin suunnittelimme ilman työelämätahon selkeitä ohjeita. Ainoa työelämätahon toive tässä kohtaa oli se, että perhemessuihin saataisiin jotakin uutta ja toiminnallista lähetysaiheista materiaalia. Jouduimme miettimään todella paljon, minkälaista perhemessumateriaalia olisi tarpeellisinta tehdä 6–10-vuotiaita varten. Haasteenamme oli saada tehtyä selkeä materiaalikokonaisuus,

Tekemämme lähetysmateriaali tukee mielestämme lasten eettistä kasvatusta. Materiaalimme saarnaosuudet rohkaisevat tekemään hyvää kanssaihmisille ja kohtelevaan heitä hyvin. Ne rohkaisevat huomioimaan erityisesti heikossa asemassa olevat ihmiset. Saarnaosuuksissa kaikki maailman ihmiset asetetaan samanarvoisiksi ja Jumalalle yhtä rakkaiksi.

Opinnäytetyön kehittämis ehdotuksia mietimme jo viime keväänä perhejumalanpalvelusta suunnitellessamme. Tuolloin pyysimme kahdesta päiväkodista rukouksia esikouluikäisiltä lapsilta. Saimme rukouksia kuudelta lapselta haastatteleamalla heitä henkilökohtaisesti. Haastattelu osoitti meille, että kyseiset lapset rinnastivat Jumalan lähinnä joulupukkiin. Jumala oli lapsille vieras asia, josta he eivät tienneet paljoakaan. Tämän vuoksi on mielestämme erityisen tärkeää, että kirkko tavoittaisi myös tämänikäiset lapset. Tavoittamalla perheet ja päiväkodit, tämä on mahdollista.

Kehittämis ehdotuksena mietimme, että aihe-alueesta kiinnostuneet opinnäytetyöntekijät voisivat muokata valmista materiaalia alle 6-vuotiaille sopivaksi ja mainostaa sitä päiväkodeissa. Päiväkotikäynnit tapahtuisivat kahdessa eri osassa. Tarkoituksena olisi erityisesti saada päiväkoteja osallistumaan kirkon jumalanpalveluksiin ja luoda enemmän kontaktia seurakunnan ja päiväkotien välille. Opinnäytetyöntekijöiden tulee aluksi olla yhteydessä seurakuntaan ja saada heidät innostumaan opinnäytetyöstään.

Opinnäytetyöntekijät mainostavat jumalanpalvelusta muokkaamansa materiaalin pohjalta yhdessä seurakunnan työntekijän kanssa. Tällä tarkoitamme sitä, että opinnäytetyöntekijät ja seurakunnan työntekijä voisivat esimerkiksi ottaa käsinuket mukaan ja mai-

nostaa niiden avulla tulevaa jumalanpalvelusta. Nuket voisivat kertoa joitakin kirkosta ja näyttää kuvia sieltä. Toisella tutustumiskerralla, nuket voivat kertoa lähetystyöstä, näyttää kuvia lähetyskentiltä ja kertoa näiden avulla tulevasta lähetysjumalanpalveluksesta. Kolmas kohtaaminen päiväkodin lasten ja työntekijöiden kanssa huipentuu yhteiseen jumalanpalvelukseen. Näin lapset voivat yhdistää jo ennen näkemäänsä ja kuulemansa. Opinnäytetyö olisi sopiva ainakin kahdelle opiskelijalle.

LÄHTEET

- Ahonen, Risto A. 2000. Lähetys uudella vuosituhanella. Maailmanlähetyksen teologiset perusteet. Saarijärven Offset Oy.
- Dryden, Gordon & Vos, Jeannette 2002. Oppimisen vallankumous. Uusien oppimistapojen maailma. Pieksämäki: RT-Print.
- Heinonen, Leena 2005. Leikkivä kirkko – kotikirkko. Teoksessa Kalevi Virtanen (toim.) Kohti leikkivää kirkkoa. Saarijärvi: Saarijärven Offset 67–68.
- Hiltunen, Paula i.a. Lähetyskasvatus. Suomen Lähetysseura. Viitattu 15.10.2010. Tuloste tekijän hallussa.
<http://www.mission.fi/@Bin/2893409/1%C3%A4hetyskasvatus+9.2.2009.pdf>
- Issakainen, Tytti 2005. Liike ja pyhä. Teoksessa Tytti Issakainen (toim.) Kotikirkko tutuksi viidellä aistilla. Helsinki: Lasten Keskus, 126–127.
- Jokela, Eero 2010. Lapsen usko. Teoksessa Eero Jokela & Heli Pruuki (toim.) Jo iso, vielä pieni. Kouluikäisen lapsen maailma. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 240,242-243,246.
- Lindfors, Helena (toim.)2001 Mieltä messuun. Lapset ja perheet kirkossa. Helsinki: Karisto Oy.
- Lindgren, Juhani 1997. Lähetys 2001. Lähetysstrategian näköaloja vuosituhanen vaihtuessa. Nurmijärvi: Tummavuoren Kirjapaino Oy.
- Lindgren, Kaisa 2005. Leikkivä kirkko ja kirkkopedagogiikka. Teoksessa Kalevi Virtanen (toim.) Kohti leikkivää kirkkoa. Helsinki: Lasten Keskus. 94, 96-97.
- Luumi, Pertti 2010. Lapsuuden teologiaa. Teoksessa Jokela, Eero & Pruuki, Heli (toim.) Jo iso, vielä pieni. Kouluikäisen lapsen maailma. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 215-216, 219.
- Mäkinen, Aulikki & Koivisto, Johanna (toim.) 2008. Elämän makuinen messu. Hämeenlinna: Karisto Oy.
- Nurmi, Jari-Erik; Ahonen, Timo; Lyytinen, Heikki; Lyytinen, Paula; Pulkkinen, Lea & Ruoppila, Isto 2006. Ihmisen psykologinen kehitys. Helsinki: WSOY
- Nurmiranta, Hanna; Leppämäki, Päivi & Horppu, Sari 2009. Kehityspsykologia lapsuudesta vanhuuteen. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

- Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksenvuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja.
- Sariola, Yrjö 2001. Jumalanpalveluksen käsikirja. Kirjapaja Oy, Helsinki
- Suomen evangelisluterilainen kirkko i.a. Koti kasvun paikka. Viitattu 12.11.2010.
<http://www.evl.fi/kkh/to/kkn/kotikasvunpaikka/meidanmessu.htm>
- Suomen evangelisluterilainen kirkko 2007. Meidän kirkko. Osallisuuden yhteisö. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon strategiaa vuoteen 2015 laatineen työryhmän mietintö. Viitattu 9.4.2010. [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/9297F603C875C1C8C225770A002E3448/\\$FILE/kirkon_strategia_2015_mietinto.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/9297F603C875C1C8C225770A002E3448/$FILE/kirkon_strategia_2015_mietinto.pdf), 38–39.
- Suomen evangelisluterilainen kirkko 2008. Lapsi on osallinen. Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisasiakirja 2008. Viitattu 12.10.2010.
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/A135233A105C6571C225770000309FFB/\\$FILE/Varhaiskasvkehittamisen_asiakirja.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/A135233A105C6571C225770000309FFB/$FILE/Varhaiskasvkehittamisen_asiakirja.pdf) 15.
- Suomen evangelisluterilainen kirkko 2009. Palvelkaa Herraa iloiten, Jumalanpalveluksen opas 2009. Viitattu 15.10.2010. [http://apostoli2.evl.fi/julkaisut.nsf/0/2EDDC0534B0B6DE6C2257685004A859B/\\$file/jp-opas.pdf](http://apostoli2.evl.fi/julkaisut.nsf/0/2EDDC0534B0B6DE6C2257685004A859B/$file/jp-opas.pdf), 39.
- Suomen Lähetysseura i.a. a. Suomen Lähetysseura. Viitattu 16.5.2010.
http://www.mission.fi/suomen_lahetyseura/
- Suomen Lähetysseura 2008. Vuosiraportti 2008. Viitattu 16.5.2010. http://mission-fi.bin.directo.fi/@Bin/b787742f7a205e9ea17de5982639d534/1274019530/application/pdf/3192036/SLS_VK09_netti.pdf
- Suomen Lähetysseura i.a. b. Lähetyskirkon messu. Viitattu 16.5.2010.
<http://www.lahetyskirkonmessu.fi/?messu>
- Suomen Lähetysseura i.a. Lähetys: Yhteinen usko – Yhteinen tehtävä. Viitattu 16.5.2010. http://mission-fi-bin.directo.fi/@Bin/061667fa219af9541dcc4036dcc1af6e/1274021449/application/pdf/64243/yhteinen_usko.pdf
- Suomen Raamattuopisto 2009. Gospel Juniori. Fakta Gospel Juniorista. Viitattu 12.11.2010. http://www.sro.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=732&Itemid=539
- Vaasan yliopisto 2010. Viitattu 2.3.2010. Tuloste tekijän hallussa.
http://www.uwasa.fi/opiskelu/suunnittelu/opi_oppimaan/oppiminen/oppimistyylit/visuaalinen/

Virtanen, Kalevi 2005. Leikkivä kirkko – mitä ja miksi? Teoksessa Kalevi Virtanen
(toim.) Kohti leikkivää kirkkoa. Helsinki: Lasten Keskus. 58, 60-65, 68

LIITE 1: Mainos Lähetyssseuran lehteen opinnäytetyöjumalanpalveluksestamme

Perhejumalanpalvelus Elviira ja Elmeri lähetystyössä.

Tule kuulemaan, kun Elviira ja Elmeri kertovat maailmanmatkailukokemuksistaan. Perhejumalanpalvelus pidetään lähetysmyyjäisten yhteydessä lauantaina 1.5.2010 klo. 14.00- 14.40 Lähetyssseuran kirkossa Tähtitorninmäellä. Perhemessu on suunnattu erityisesti 6–10-vuotiaille. Ovet ovat kuitenkin avoinna kaikille lapsenmielisille. Osallistuessasi perhejumalanpalvelukseen voit ottaa mukaan kuvan perheestäsi, tai jostain sinulle tärkeästä henkilöstä. Paikalle voi tulla jo klo 13.30 kirjoittamaan rukouksia ja liittämään oman kuvan sivualttarille. Tämän lisäksi sinulla on mahdollisuus piirtää kuvia sinulle tärkeistä ihmisistä.

Tervetuloa ja nähdään pian!

Lähetyssseura sekä Diakonia-ammattikorkeakouluopiskelijat Jaana Vuorio ja Riikka Rinkineva

LIITE 2: Lupalaput rukouksista työharjoittelupaikkojemme päiväkotilasten vanhemmille

HEI!

Olen Riikka Rinkineva, opiskelija Kauniaisten Diakonia-ammattikorkeakoulusta. Työkenttelen harjoittelijana Jorvin päiväkodissa. Olen tekemässä opinnäytetyötä yhdessä kurssitoverini Jaana Vuorion kanssa. Tuotamme lähetystyöpainotteisen perhemessumateriaalipaketin Lähetysseuran käyttöön. Kokeilemme materiaalin toimivuutta vappuna 1.5. Lähetysseuran kirkossa, Tähtitorninmäellä järjestettävässä lähetystyöpainotteisessa perhejumalanpalveluksessa. Toteutusta varten tarvitsemme rukouksia lapsilta. **Voiko lapsesi kertoa rukousaiheensa minulle päiväkodissa, jotta voin kirjoittaa ne ylös? Voit myös kirjoittaa kotona lapsesi rukousaiheet paperille yhdessä hänen kanssaan. Rukoukset luetaan nimettömänä.**

Pyydän teitä ystävällisesti palauttamaan tämän lupalapun alaosan 23.4.2010 mennessä lapsesi päiväkotiryhmän vetäjille.

Terveisin

Riikka Rinkineva

----- Leikkaa tästä → -----→-----

Suostun, että lapseltani _____ kysytään rukousaiheita ja mahdolliset aiheet luetaan nimettömänä Lähetysseuran jumalanpalveluksessa 1.5.

____/____/ 2010

Vanhemman nimikirjoitus

LIITE 3: Perhejumalanpalveluksen palautekysely Kevät 2010

Palaute on hyvin tärkeä osa perhejumalanpalveluksen syntymistä. Vastausten avulla voimme kehittää jumalanpalveluksesta yhä paremman.

Palautekysely 6–10 -vuotiaille lapsille. Vastaa näihin kysymyksiin ympyröimällä hymynaama.

Piditkö lauluista/musiikista?

Piditkö nukkien ja papin pitämästä saarnasta?

Vastaa seuraaviin kysymyksiin sanallisesti. Vanhempi haastattelee lastaan ja kirjaa vastaukset ylös.

Oliko kiva osallistua jumalanpalvelukseen? Miksi?

Miten sinä voisit tehdä lähetystyötä?

Palautekysely aikuisille osallistujille:

Jos sinä saisit suunnitella perhejumalanpalvelusta, millainen se olisi ja mitä se sisältäisi?

Tuliko lähetystyöpainotteisuus esille jumalanpalveluksesta? Jos ei niin miksi - parannusehdotuksia?

ISO KIITOS, kun osallistuit perhejumalanpalvelukseen ja kyselyyn. Hyvää vappua!

T. Jaana ja Riikka

LIITE 4: Kertomuksia lähetyskenttien työntekijöiltä

Hei Sinä lähetti maailmalla!

Olemme sosionomi- kirkon nuorisotyöntekijäopiskelijoita Kauniaisten Diakonia-ammattikorkeakoulussa. Teemme opinnäytetyötämme Suomen Lähetysseuralle aiheenamme lähetystyöaiheinen Materiaalipaketti 6–10-vuotiaiden perhemessuihin. Mietimme siis, kuinka tehdä messuista mahdollisimman lähetystyöaiheisia ja lapsille suunnattuja.

Saimme idean kerätä materiaalia pakettiimme myös lähetyskentiltä. Nyt kysymmekin siis sinulta, olisiko sinulla mahdollisesti jakaa meille yksi tai useampi tosikertomus vieraan kulttuurin ihmisten kohtaamisista lähetyskentältäsi? Kirjalliseen, lyhyeen, kertomukseesi tulisi liittää myös jokin siihen sopiva Raamatun kohta. Kertomuksen olisi hyvä liittyä lasten maailmaan sen verran, että lapsi voisi siihen samaistua. Kertomuksia käytettäisiin saarnana tai sen osana lähetysmessuissa.

Jos sinulle tulee mieleen kertomus, jonka voisit jakaa kanssamme, toivoisimme sinun lähettävän sen meille mieluiten 24.9 mennessä, mutta viimeistään viikolla 39 eli 3.10 mennessä. Olisimme todella kiitollisia lähetyskertomuksistanne, joilla saisimme lähetysmessumateriaalistamme entistä rikkaamman ja todentuntuisemman. Julkaisemme kertomukset teidän nimillänne, paitsi jos et tahdo nimeäsi mainittavan tekstin yhteydessä, ilmoita siitä meille.

Terveisin ja siunauksin

Riikka Rinkineva

riikka.rinkineva@student.diak.fi

Jaana Vuorio

jaana.vuorio@student.diak.fi

LIITE 5:

ELVIIRA JA ELMERI MATKALLA

Lähetysmateriaalia perhemessuihin

ESIPUHE

Hyvä lukija. Pitelet käsissäsi materiaalipakettia, joka on tarkoitettu käytettäväksi lähetyspainotteista perhemessua suunniteltaessa. Materiaalipaketin tarkoituksena on rakentaa leikkivää kirkkoa, joka kohtaa ihmisen hänen aistiensa kautta. Tavoitteena on rakentaa sellaista jumalanpalveluselämää, jossa ilosanoman kuulemisen rinnalle tulevat katselu, toiminta, ihmettely ja pyhyyden kokeminen. Nämä ovat merkittäviä asioita luotaessa lapsille sopivaa kirkkoa. Materiaalipaketti sisältää uusia lähetysaiheisia lauluja, saarnoja ja askarteluohjeita. Materiaalipaketin liitteenä on ghanalaisten lasten rukouksia, joita voit hyödyntää perhemessun esirukousosiossa. Toisena liitteenä on vappuna 2010 Suomen Lähetysseuran kirkossa järjestämämme perhejumalanpalveluksen kaava, jota voit käyttää tukenasi suunnitellessasi perhemessua. Takakanasta löydät CD-levyn, jossa on käytettäväksesi valokuvia Israelista ja Ghanasta.

Materiaalipakettimme sisällön muokkaukseen ovat osallistuneet työelämäohjaajamme Lähetysseuran musiikkisihteeri Päivi Granström, Diakonia-ammattikorkeakoulun tutkijalehtori Sami Ritokoski, Suomen Raamattuopiston musiikkilinjan opettaja Mikko Nikula ja kyseisellä linjalla siviilipalvelustaan suorittava Niilo Toivio.

Haluamme kiittää edellä mainittuja henkilöitä, sekä lähetyskentiltä saatujen kertomusten tekijöitä. Kiitokset myös vappuna 2010 perhejumalanpalveluksemme toteutukseen osallistuneille muusikoille ja ystävillemme, jotka auttoivat testaamaan materiaalin toimivuutta.

Toivomme sinulle innokasta ja oivaltavaa perhemessun suunnittelua.
Siunauksin ja enkeleitä polullesi toivoen:

Riikka Rinkineva ja Jaana Vuorio

SISÄLTÖ

1 SAARNAT	4
Elviira ja Elmeri matkalla	5
Herra auttaa hädässä	9
Yhteisessä pöydässä.....	13
Hadija ja ihmeellinen paraneminen.....	18
Kertomus botswanalaisesta tytöstä	21
Jumala järjestää	24
Armon päiväkotia	27
2 LAULUT JA LIIKKEET	33
Kiitos – Midaazi (Medazi)	34
Rukouslaulu	35
Ehtoollislaulu	36
Suuri tehtävä	37
Lähtölaulu	39
Kolehtitanssi	41
3 ASKARTELU	42
Rukouslaatikko	43
Keppinukke	45
Nukke.....	48
LIITE 1: rukouksia Ghanasta: St. Paulin luterilaisen kirkon pyhäkoululaisten kirjoittamia rukouksia.....	51
LIITE 2: perhejumalanpalveluksen runkoesimerkki.....	53

1 SAARNAT

Saarna on oleellinen osa perhemessun sisältöä. Saarna voidaan toteuttaa monin tavoin. Kaksi materiaalipakettimme saarnaa olemme kirjoittaneet kokonaan itse ja viisi tositapahtumiin perustuvaa saarnaa olemme saaneet lähetystyöntekijöiltä ympäri maailmaa. Toinen itse kirjoittamistamme saarnoista, Elmeri ja Elviira matkalla, on syntynyt Israelin ja Ghanan kansainvälisyysharjoittelujemme eri Raamatun kohtia innostamana. Toinen kirjoittamistamme saarnoista, Herra auttaa hädässä, on täysin fiktiivinen tarina. Kertomuksia lähetyskenttien työntekijöiltä saimme Botswanasta, Namibiasta, Tansaniasta, Jordaniasta, Virosta ja Ghanasta. Lähetyskentiltä saatuja kertomuksia olemme muokanneet kertomusten kirjoittajien luvalla.

Jokainen saarna kertoo jotakin lähetystyöstä ja jokaisessa on käytetty pohjana. Saarnat kertovat evankeliumin julistamisesta, palvelemisesta, jakamisesta, rukouksen voimasta, sekä Jumalan rakkaudesta. Saarnoista on pyritty tekemään mahdollisimman lyhyitä ja ymmärrettäviä, jotta lapset jaksaisivat keskittyä saarnan sisältöön. Osaan saarnoista olemme lisänneet elävöittäviä vinkkejä tehdäksemme ne lapsille mielekkäämmiksi ja ottaaksemme huomioon erilaiset oppimistavat. Kunkin saarnan vinkkejä voit halutessasi käyttää myös toisten saarnojen elävöittämiseksi. Saarnojen lopussa on lyhyt rukous, joka liittyy saarnan sisältöön. Kuusi tekemistämme saarnakokonaisuuksista etenee seuraavanlaisessa järjestyksessä: Saarnatekstin otsikko, Lopuksi, Raamatunkohta, Rukous ja viimeisenä mahdollinen vinkkiosio. Näin sinun on helpompi löytää saarnakokonaisuuteen kuuluvat erilliset osiot.

Elviira ja Elmeri matkalla

Elviira ja Elmeri matkalla kertomus on haastattelu kahdelle käsinukelle heidän lähetysmatkoistaan Ghanaan ja Israeliin. Liturgi haastattelee käsinukkeja.

Pappi kompastuu kahteen matkalaukkuun tullessaan puhujan pöntön luokse. Pappi huomaa, että matkalaukuissa on kiinni kirjekuoret. Pappi ihmettelee, mitä kirjekuorissa on ja avaa ne. Sisältä löytyy kaste- ja lähetyskäsky, Matteuksen evankeliumi 28:16–20, jonka pappi lukee ääneen.

Pappi: ”Minulle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä. Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni. Kastakaa heitä Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettakaa heitä noudattamaan kaikkea mitä minä olen käkenyt teidän noudattaa. Ja katso, minä olen teidän kanssanne kaikki päivät maailman loppuun asti. ”

Pappi ihmettelee kirjeitä ja matkalaukkuja. Pappi avaa matkalaukut, joista löytyy kaksi nukkea. Matkalaukusta tulevat nuket ovat innoissaan, kun ovat päässeet perille Suomeen.

Nuket: ”Vau, pääsimme viimein perille!” Lentokoneet eivät suostuneet lentämään, koska oli lentolakko. Jouduimme odottamaan monta päivää matkalaukkuihin tungettuina!”

Pappi: ”Kertoisitteko, mistä te tulette? Mitä nämä matkalaukuissa mukana olleet kirjeet tarkoittavat?”

Nukke 1: ”Minun nimeni on Elmeri ja tulinkin kertomaan teille uutisia Ghanasta!” ”Se on maa Afrikassa, kaukana täältä Suomesta. Sinne pääsee, jos istuu lentokoneessa KOKONAISEN päivän ja yön!”

Pappi: ”No entäs tämä toinen kaveri?”

Nukke 2: "Minä olen Elviira ja saavuin Israelista. Israel on maa kaukana täältä Suomesta, jonne Jeesus syntyi ja jossa Hän asui."

Pappi: "Oho! Miten te menitte noin kauas ja vieraisiin maihin?"

Elmeri: "Löysimme Elviiran kanssa mummoni vanhan Raamatun ja selailimme sitä yhdessä. Yksi kohta oli mielenkiintoinen ja mietimme, mitä se tarkoittaa."

Elviira ottaa esille Raamatun ja lukee Matteuksen evankeliumista luvusta 28 jakeet 16–20.

Elmeri: "Elviira ja minä mietimme, että mekin olemme Jumalan opetuslapsia. Tämä käsky on tarkoitettu myös meille. Menimme kirkkoon, koska halusimme kuulla lisää asiasta.

Pappi: "Mielenkiintoista! Mitä siellä tapahtui?"

Elviira: "Pappi sanoi, että jokainen ihminen, joka haluaa, voi tehdä lähetystyötä. Pappi kertoi meille Jeesuksesta. Jeesus antoi nälkäisille ruokaa, hoiti ja paransi sairaita rukoilemalla heidän puolestaan. Hän auttoi ja kuunteli ihmisiä vaikeissa tilanteissa. Mekin halusimme auttaa ihmisiä ja kertoa heille Jeesuksesta.

Pappi: "Miten lähditte lähetystyöhön?"

Elmeri: Menimme juttelemaan asiasta papille, joka puhui lähetystyöstä. Pappi auttoi meitä pääsemään lähetystyöhön ulkomaille. Siellä työskentelimme puoli vuotta.

Elviira: Pääsin työskentelemään seurakunnassa Israelissa. Sain tutustua erilaisiin ihmisiin ja iloita yhdessä israelilaisten kanssa. Vietimme yhdessä monia juhlia. Tapasin myös monia ihmisiä, jotka tarvitsivat apua.

Elviira nostaa rikkiäiset kengät esille.

Elviira: Yhden pojan kengät olivat pahasti rikki. Poika juoksenteli kadulla ilman kenkiä. Annoin pojalle uudet kengät. Kerroin pojalle Jeesuksesta ja siitä kuinka paljon Jeesus häntä rakastaa. Poika tuli tästä todella iloiseksi.

Elviira nostaa esille Raamatun.

Elviira: Jaoimme myös Raamattuja, joissa kerrottiin Jeesuksesta. Meillä on kaksi kättä, joilla voimme auttaa ihmisiä.

Pappi: "Wau! Mitä sinä Elmeri sait tehdä Afrikassa? "

Elmeri nostaa esille koulukirjan.

Elmeri: "Tiedätkö mikä tämä on? Tämä on koulukirja. Onko jollain jo koulutai esikoulukirja? Jos sinulla on, niin voit nostaa penkissä kätesi ylös. Ghanamaan seurakunnassa autettiin lapsia, joiden vanhemmilla ei ollut rahaa ostaa lapsille uusia vaatteita eikä koulukirjoja. Katsokaa ohjelmavihossa olevaa kuvaa, jossa mies ojentaa pienelle tytölle koulukirjoja. Tällaista työtä me tehtiin siellä Ghanassa."

Lopuksi

Elviira ja Elmeri saivat matkoillaan olla avuksi monille ihmisille. Elviira sai antaa uudet kengät pojalle, jolla ei ollut kenkiä. Poika tuli todella iloiseksi. Elviira ja Elmeri kohtasivat Ghanassa ja Israelissa paljon avun tarpeessa olevia ihmisiä. He ymmärsivät että on tärkeää auttaa ihmisiä, jotka apua tarvitsevat. Tärkeää on myös vain olla ihmisten kanssa ja heidän tukena. Israelissa ja Ghanassa asuvat ihmiset pitivät huolta toisistaan ja heille oli tärkeää viettää paljon aikaa toistensa kanssa. Ihmiset jakoivat keskenään elämän iloja ja suruja. Sinäkin voit olla koulussa tai päiväkodissa ystävä sille, jolla ei ole ystävää. Voit auttaa koulutehtävissä luokkakaveria, jolle tehtävät ovat vaikeita. Toisten tukemista on myös se, ettei puhu pahaa vaan puhuu hyvää muista ihmisistä.

Raamatun kohta

Matteus 28:18–20

18. Jeesus tuli heidän luokseen ja puhui heille näin: ”Minulle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä. 19. Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni: kastakaa heitä Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen 20. ja opettakaa heitä noudattamaan kaikkea, mitä minä olen käsenyt teidän noudattaa. Ja katso, minä olen teidän kanssanne kaikki päivät maailman loppuun asti.

Rukous

Rakas Kaikkivaltias Jumala. Kiitos kaikesta siitä työstä, jota Sinun lähettämäsi lähetystyöntekijät tekevät Israelissa ja Ghanassa. Siunaa Isä heidän työnsä ja auta, että he saisivat monille apua tarvitseville ihmisille avun perille oikeaan aikaan. Kunpa monet ihmiset saisivat kuulla Sinun rakkaudestasi. Aamen.

Vinkki: Voit kiinnittää kirkkotilaan valokuvia Israelista ja Ghanasta. Kuvat löytyvät materiaalipaketin CD:ltä. Jos laitat esille ghanalaisten ja israelilaisten lasten kuvia, voit lisäksi jo etukäteen messun mainoksessa pyytää lapsia tuomaan kuvan itseltään tai perheestään mukanaan messuun. Järjestä messussa lapsille hetki, jolloin he saavat kiinnittää kuvansa kirkkotilassa jo olevien kuvien viereen. Näin kirkosta tulee enemmän lasten näköinen. Messun lopussa kannattaa kertoa, että kuvien omistajat saavat hakea ne mukaansa seiniltä messun päättyessä.

Herra auttaa hädässä

13-vuotias Elia vaelsi isänsä ja äitinsä kanssa kohti seuraavaa kylää. Perhe oli joutunut lähtemään kotoansa, pienestä etiopialaisesta kylästä, vesipulan vuoksi. Vaellus oli kestänyt jo kolme päivää. Matkan aikana Elia romahti maahan makaamaan. Hän ei jaksanut enää edes nousta istumaan. Elian isä nosti poikansa syliin ja näin Elian matka jatkui isän sylissä. Siinä oli hyvä levätä. Silti nälkä kurni yhä Elian vatsaa ikävästi.

Tuli ilta ja pimeässä oli vaikea kävellä eteenpäin, joten perhe pysähtyi lepäämään polun varrelle metsään. Isä laski Elian maahan nojaamaan isoa kiveä vasten. Ilma oli jo kylmennyt, joten isä lähti etsimään pieniä puukeppejä nuotiota varten. Kun isä palasi takaisin, hän huomasi Elian äidin itkevän. Isä juoksi äidin viereen hädissään. Äiti itki lohduttomasti ruoan vähyyttä ja väsymystään. Isä lohdutti häntä parhaansa mukaan.

Elia heräsi unestaan äidin itkuun. Hän katsoi vanhempiansa ja tuli surulliseksi. Elia mietti, voisiko hän jotenkin auttaa vanhempiaan tässä tilanteessa. Äkkiä Elialle muistui mieleen vanha tapahtuma. Hän muisti tavanneensa ikäisensä tytön, kun oli käynyt kaivolla hakemassa vettä perheelleen. Tyttö oli kertonut Elialle Jeesus-nimisestä henkilöstä, joka on Jumalan poika. Jeesus oli tullut maailmaan pelastamaan ihmiset. Jeesus oli kuollut ristinkuoleman meidän pahojen tekojemme tähden. Tyttö oli kertonut Elialle sellaisenkin asian, että Jumala kuulee rukoukset. Tyttö neuvoi Eliaa, että jos Elialle tulee jokin huoli tai vaikea tilanne elämässä, hän voi silloin rukoilla. Silloin Jeesus voi lohduttaa ja auttaa Eliaa. Sitten tyttö risti kätensä ja puhui Jeesukselle sanoin rukouksessa. Elia piti tätä ihmeellisenä asiana. Voisiko Jumala kuulla, lohduttaa ja auttaa myös Eliaa hädän hetkellä? Elia risti kätensä, kuten tyttö oli tehnyt kaivolla ja huokaisi. Elian isä huomasi tämän ja kysyi pojaltaan, mitä tämä oikein tekee. Poika kertoi tavanneensa tytön kaivolla ja sanoi kokeilevansa rukousta, jos vaikka Jeesus kuulisikin sen. Isä ja äiti menivät poikansa viereen ja he kaikki rukoilivat yhdessä.

Auringonvalo paistoi kirkkaalta taivaalta ja perhe heräsi lintujen lauluun. Jokainen oli saanut nukuttua ihmeellisen hyvin ottaen huomioon, että he makasivat keskellä metsää. Elia koki olonsa hyväksi, vaikka ei ollut saanut kunnon ruokaa pitkään aikaan. Hän nousi ylös hymyillen ja sanoi olevansa valmis jatkamaan matkaa. Perhe lähti taas vaeltamaan, mutta tällä kertaa heillä oli sydämessään toivo paremmasta. Eiliselä rukouksella oli varmasti osuutta asiaan.

Pian he saapuivat isoon kylään. Kylä oli tyhjän oloinen, mutta jostain kuului puheen sorinaa. Kylässä oli pieni kirkko, jossa oli juuri meneillään jumalanpalvelus. Perhe astui kirkkoon ja sai vastaansa iloisia ihmisiä, jotka toivottivat heidät tervetulleiksi kirkkoon ja uuteen kylään. Kirkossa puhuttiin taas siitä Jeesuksesta, josta Elia oli ennenkin kuullut. Elia tarttui vanhempiensa käsistä kiinni ja totesi, että Jeesus taitaa olla vastaus siihen, miksi me selviydyimme tänne niin hyvin. Jumalanpalveluksen jälkeen perhe sai itselleen majapaikan ja asettui elämään uuteen kylään.

Lopuksi

Onneksi Elia oli tavannut kaivolla pienen tytön, joka oli kertonut hänelle Jeesuksesta ja siitä, että Jumala auttaa ihmistä hädässä. Tyttö kaivolla oli ristinyt kätensä ja puhunut Jumalalle. Elia siis näki tytön esimerkistä, kuinka rukoilla. Tyttö oli pieni lähetystyöntekijä Elia elämässä, koska hän kertoi Elialle Jeesuksesta. Häden hetkellä Elia muisti tytön neuvot ja päätti itsekin rukoilla yhdessä perheensä kanssa. Jumala kuuli perheen rukoukset ja auttoi heidät perille uuteen kylään.

On tärkeää rukoilla Jumalalta apua häden hetkellä. On myös tärkeää kertoa toisille ihmisille Jeesuksesta ja siitä, että Jumala kuulee heidänkin rukouksensa ja voi auttaa heitä aina, myös häden hetkellä. Ei ole niin pientä tai suurta huolta, jota Jumala ei kuulisi. Jumalalle saa jokainen ihminen puhua rukouk-

sessä kaikki asiansa. Saat rukoilla sekä itsesi, että muiden tuntemiesi ihmisten puolesta vaikka iltarukouksessasi.

Raamatunkohta 1

Psalmi 107:1–9

1. Kiittäkää Herraa! Hän on hyvä, iäti kestää hänen armonsa. 2. Näin sanokoot ne, jotka Herra on pelastanut, jotka Hän on tuonut ahdingosta vapautteen. 3. koonnut vieraista maista, idästä ja lännestä, pohjoisesta ja meren suunnalta. 4. Jotkut heistä harhailivat aavikolla eivätkä löytäneet kaupunkia, johon asettua asumaan. 5. Heitä vaivasi jano ja nälkä, he olivat nääntymäisillä. 6. Mutta hädässään he huusivat avuksi Herraa ja herra päästi heidät ahdingosta. 7. Hän osoitti heille tien ja niin he löysivät kaupungin jossa asua. 8. Kiittäkööt he Herraa hänen hyvyydestään, ylistäkööt ihmeellisiä tekoja, jotka Hän on ihmisille tehnyt! 9. Herra ravitsee nääntyvän, hän täyttää nälkäisen hyvillä antimilla.

Raamatunkohta 2

Johannes 3:16

Jumala on rakastanut maailmaa niin paljon, että antoi ainoan Poikansa, jottei yksikään, joka häneen uskoo, joutuisi kadotukseen, vaan saisi iankaikkisen elämän.

Rukous 1

Kiitos Rakas Taivaan Isä, että lähetit poikasi Jeesuksen maailmaan. Kiitos, että rakastat minua. Sinä tunnet minut ja kuulet kaikki ajatukseni ja rukoukseni. Kiitos, että saan tässäkin hetkessä jättää Sinulle kaikki murheeni. Auta Taivaallinen Isäni kaikkia niitä maailman lapsia, joilla Elia tavoin ei ole tarpeeksi vettä tai ruokaa. Kiitos siitä, että minulla on riittävästi ruokaa, vettä ja

koti. Anna voimasi ja apusi heille, jotka Elia tavoin vaeltavat kodittomana ympäri maailmaa. Aamen.

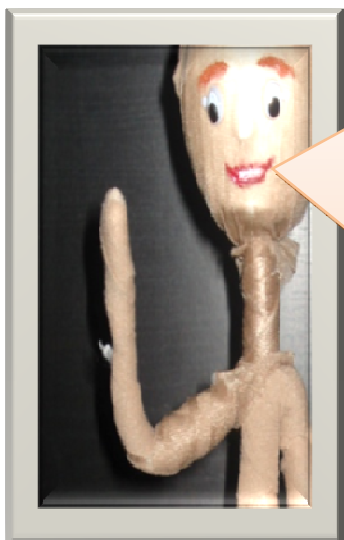
Rukous 2

Rakas Taivaan Isä. Auta minua, perhettäni ja ystäviäni kaikissa niissä pienissä ja suurissa asioissa, jotka tekevät meidät surullisiksi. Kiitos, että olet meidän kanssamme ja voit lohduttaa meitä silloinkin, kun meillä on paha olla. Auta minua, että uskaltaisin kertoa myös toisille ihmisille Jeesuksesta ja siitä, että Sinä voit auttaa ihmisiä hädän hetkellä.

Kiitos, että saan aina rukoilla ja

Sinä kuulet minua.

Aamen.

Vinkki: Tämän saarnan voi toteuttaa vaikka näyttelemällä lasten kanssa. Liturgi voi kertoa tarinan ja samalla näyttelijät toimivat tarinassa mainittujen asioiden mukaan. Halutessasi voit lisätä vuorosanoja tarinan henkilöille elävöittääksesi sitä hieman lisää. Kannattaa aina käyttää rekvisiittaa tehdäksesi saarnasta hieman todentuntuisemman.

Kun Elia perhe levähtää metsässä, lapsia voi kehottaa makaamaan maassa ja ajattelemaan, että alla on kosteaa, kylmää sammalta ja että heillä olisi kova nälkä. Lapsia voi tämän kautta herätellä miettimään miltä sellainen voisi oikeasti tuntua ja miten lämpö ja ruoka ovat tärkeitä asioita, jotta olo olisi parempi.

Yhteisessä pöydässä

Pia Ruotsala, SLS, Jordanian ja Viron lähetti

1. Ruokakulttuuri Jordaniassa

Työskentelimme lähetystyössä Jordanian pääkaupungissa Ammanissa vuonna 2006. Jordaniassa asuu paljon ihmisiä, jotka puhuvat syntymäkielenään arabiankieltä. Arabiankieltä puhuvia ihmisiä kutsutaan arabeiksi, samalla tavalla kuin suomenkieltä synnyinkielenään puhuvia kutsutaan suomalaisiksi.

Saavuimme arabitavan mukaan hiukan myöhässä vierailulle arabiperheeseen. Talonväki tervehti meitä jo talon pihalla iloisesti suutelemalla poskiamme. Sisällä talossa meidät ohjattiin pöytään, johon oli tuotu leipää. Lähi-idässä, missä Jeesuskin eli, leipä on tärkein ruoka. Syötäväksemme pöytään kannettiin rypäleiden lehtiin tehtyjä liha-riisikääryleitä ja monia muita mausteille tuoksuvia ruokalajeja. Meidän ulkomaalaisten kunniaksi jostain löytyi myös pari lusikkaa, joita paikalliset eivät yleensä käytä. Ruokailu aloitettiin laululla ja rukouksella. Laseihin kaadettiin vettä tai Pepsiä. Mietin, että köyhä perhe oli käyttänyt meidän vieraiden ruokkimiseen aivan liikaa rahaa. Arabeille on juhlaa syödä ruoka yhdessä ja ruoka-aika on todella tärkeä asia, josta lapsetkin pitävät aina kiinni. ”Sahtein!” eli arabiaksi hyvää ruokahalua toivotti perheen isä Tharif.

Toisella kertaa Jordaniassa vietimme arabiseurakunnan nuorteniltaa ja kello alkoi lähestyä 12:sta yöllä. Nousin ja kiitin talon väkeä lähteäkseni. Yllätyin suuresti, kun talon emäntä olikin juuri tuomassa uunista pöytään kokonaista lammasta. Arabit syövät usein myöhään auringon laskettua. Seuraavat kaksi yön tuntia kuluivat perheen tarjoamia herkkuja syödessä. Salaatin, lihan ja riisin jälkeen saimme vielä jälkiruoaksi kakkua ja teetä, sekä lopuksi kahvia. Kahvi on arabeille merkki tarjoilun loppumisesta. Jos ei vieras ymmärrä tuota merkkiä, tarjotaan vielä suklaata ja sitten viimeistään tulee poistua ruokapöydästä. Talon emännälle jokainen syöjä toivotti: ”Ji sallim ideiki”, rauha käsille.

2. Ruokakulttuuri Virossa

Minä ja perheeni teemme nykyisin lähetystyötä Virossa. Tässä maassa elämäntyyli on hyvin kiireinen. Pitkän työ- ja koulupäivän, sekä harrastusten jälkeen kokoonnutaan kuitenkin usein yhteiseen ruokapöytään ja toivotetaan toisille: ”Head isu!”, hyvää ruokahalua viroksi. Näin meille toivottavat myös Siret ja Daniel, jotka ovat kutsuneet meidät kotiinsa. Pian samaan pöytään asettuvat myös Danielin isä ja veli, joiden kanssa rukoillaan ja vaihdetaan kuulumisia. Usein ruokaillessa syödään keittoa ja lapset saavat jälkiruoaksi kohukkesia eli suklaapäällysteisiä rahkaherkkuja. Ruokarauhan aistii, vaikka puheenaiheena ovat kieltemme hauskat erot. Viron piimä on suomeksi maitoa ja hallitus hometta. Välillä vakavoidutaan muistelemaan menneitä aikoja. Kuulen, että perheen talossa kokoonnuttiin rukoilemaan salaa jo silloin, kun kristillinen usko oli vielä Virossa kielletty. Illan aikana kuullaan vielä monta hauskaa tarinaa, jotka kertovat perheen uskosta parempaan tulevaisuuteen. Ruoka, huumori ja usko yhdistävät ihmisiä ja olen iloinen saadessani jakaa tämän hetken juuri näiden ihmisten kanssa.

Lopuksi

Kertomuksessa 1 (tai 2) saimme kuulla lähetystyöntekijän kokemuksia Jordanian (tai Viron) ruokakulttuurista. Saimme myös oppia, miten erilaista on ruokailla Jordaniassa (tai Virossa) Suomeen verrattuna. Ruokailuhetket ovat erilaisia eri puolilla maailmaa. Tavatessamme eri kulttuureista tulevia ihmisiä, meidän on tärkeää ottaa selvää heidän erilaisista tavoistaan. Silloin voimme olla heille mahdollisimman kohteliaita ja ystävällisiä.

Ruokailuhetket Jordaniassa (tai Virossa) ovat kiireettömiä: Ihmiset istuvat yhdessä syömään ja levähtämään. He viettävät näin yhteistä aikaa ja keskustelevat kuulumisistaan. Ehkä Suomessakin voisimme syödä vielä useammin yhdessä perheemme, sukulaistemme tai ystäviemme kanssa ruokapöydän ääressä ja keskustella kiireettömästi.

Yhteisessä ruokapöydässä myös oppii monenlaista. Pöydässä rikkaat ja köyhät ovat samalla tasolla, aivan kuten lapset ja aikuisetkin. Ruoka tuo meidät yhteen niin kuin ehtoollinenkin, Jeesuksen muistoateria. Jokainen on yhtä arvokas Jeesukselle ja jokainen on tervetullut yhteiseen pöytään.

Raamatunkohta

1. Korinttilaiskirje 10:17

Raamatussa sanotaan: "Leipä on yksi, ja niin mekin olemme yksi ruumis, vaikka meitä on monta, sillä tulemme kaikki osallisiksi tuosta yhdestä leivästä." Tämä tarkoittaa sitä, että jokaisella on paikka Jumalan perheessä ja saamme jakaa leivän yhdessä. Jokainen on saa tulla nauttimaan ehtoollista, tai vastaanottamaan siunauksen.

Rukous

Pyhä Jumala, Sinä olet luonut ihmiset erinäköisiksi, erikokoisiksi ja monin tavoin erilaisiksi. Kunpa minä voisin tulla paremmin toimeen kaikkien ihmisten kanssa, enkä syrjisi ketään hänen erilaisuutensa takia. Auta Jumala minua olemaan ystävä toisille ihmisille, niillekin, jotka ovat hyvin erilaisia kuin minä. Auta minua ottamaan leikkeihini mukaan nekin, joiden kanssa kukaan ei leiki. Kiitos Jumala, että Sinä olet kuollut minun puolestani ristinkuoleman. Kiitos, että jokaisella ihmisellä on paikka Sinun perheessäsi. Aamen.

Vinkkejä saarnaan

- Kertomukset 1 ja 2 voidaan kertoa peräkkäin samalla kertaa tai yksitellen. Loppupohdinta ja Raamatunkohta sopivat kerrottavaksi kumman tahansa kertomuksen lopussa.
- Voit rakentaa yhden tai useamman sivualttarin vinkkikohtien 1 ja 2 toteuttamista varten.

Vinkkejä 1. kohdan kertomukseen:

- Kertomuksen 1.alussa kerrotaan siitä, kuinka arabit ottavat vieraansa vastaan iloiten ja poskisuudelmin jo talon pihalla. Tätä voi miettiä kertomuksen lopussa. Koska me olemme Jumalan yhtä suurta perhettä, sinä voit kehottaa kirkkokansaa ottamaan vieressä istuva huomioon tervehtien, kätellen ja hymyillen.
- Messun alussa voi kirkon ovilla jakaa lapsille pyöreät rinkelileivät. Leivät voi työntekijä tehdä etukäteen vaikka pahvista. Leipiin voi olla kiinnitettynä Raamatun tekstikohta 1. Kor. 10:16–17 tai jokin muu lause, esimerkiksi "Ole hyvä! Tämä leipä on sinulle. Sinä olet Tärkeä Jumalalle!"
- Lapset voivat askarrella tai piirtää leivät myös itse ennen messun alkua askartelulle varatuilla pisteillä ja heitä kannattaa pyytää säilyttämään ne hyvin, sillä leipiä tarvitaan vielä messun aikana. Tällöin kannattaa mainita jo tulevasta messusta kertovissa mainoksissa se, että lapset voivat tulla kirkkoon tekemään messun aiheeseen liittyviä askarteluja, esimerkiksi puoli tuntia ennen messun alkamisaikaa.
- Leipäkori voi olla pöydällä alttarin edessä, josta liturgi kehottaa jokaista lasta noutamaan itselleen leivän. Liturgi tai muu työntekijä voi jakaa leivät lapsille halutessaan itse.
- Lapsia voi saarnan alussa kehottaa nostamaan rinkelileipänsä ylös kädessään aina, kun saarnassa kuulevat sanan leipä. Tämä auttaa lapsia keskittymään kuuntelemiseen.
- Liturgi voi kehottaa lapsia vaihtamaan leipiään keskenään messun lopussa tai antamaan leipänsä nyt omaksi jollekulle, jolla ei ole leipää lainkaan.

Vinkkejä 2.kertomukseen

- Kertomuksessa 2. puhutaan siitä, miten virolainen perhe rukoili vaikeinakin aikoina yhdessä. Myös seurakunnassa rukoilemme yhdessä kaikkien asioiden puolesta. Lapset saavat nyt mennä kirjoittamaan tai piirtämään rukouksiaan sivualttareille yksin tai yhdessä vanhempiensa kanssa. Koska tähän voi mennä aikaa, voidaan tässä välissä kolehti-laulun lisäksi laulaa muitakin lauluja. Lasten rukouksia voi lukea pappi, tai joku ennalta sovittu vapaaehtoinen henkilö esirukouskohdassa.
- Valmiita rukousaiheita voi olla valokuvien muodossa sivualttarilla ja näistä valokuvista lapset saavat mennä valitsemaan haluamansa kuvan, jotka he pudottavat rukouslaatikkoon. Valokuvat voivat olla vaikkapa kuvia lähetyskentiltä, lähettiperheistä, tai lähetyskentän lapsista, joita voidaan muistaa rukouksessa.
- Rukoukset voi toteuttaa myös värikkäillä kivillä, joista kukin väri symboloi tiettyä lapsen mahdollista rukousaihetta, kuten perhe, koulu, harrastukset tai ystävät. Rukousaiheet voivat liittyä myös saarnan henkilöihin tai muuhun sisältöön, esimerkiksi Viron tai vaikka Suomen tulevaisuuden puolesta rukoilemiseen. Lapset saavat valita 1-2 kiveä, jotka käyvät pudottamassa läpinäky-vään purkkiin. Esirukoilija voi nostaa purkin näkyville ja viitata erivärisiin kiviin rukouksessaan.

Hadija ja ihmeellinen paraneminen

Ritva Niemi, THM, terveydenhuollon neuvonantaja, Arusha Tansania

Kertomus Hadija (Hadidsa) -nimisestä tyttölapsesta

Nimeni on Ritva ja työskentelen lähetystyössä Tansaniassa. Autan ja neuvon tansanialaisia ihmisiä paikallisessa sairaalassa. Haluan kertoa teille täällä Tansaniassa tapahtuneesta Hadija-nimisen tytön sairastumisesta.

Hadija oli hyvin siro 7-vuotias tyttö. Hänellä oli ollut pari päivää huonoa oloa, ripulia ja päänsärkyä. Yhtäkkiä Hadija oli mennyt tajuttomaksi ja hänelle oli noussut korkea kuume. Hadijan vanhemmat veivät tyttärensä Tansanian luterilaisen kirkon sairaalaan.

Sairaalassa oli tavallista kiireisempi päivä. Potilaita oli todella paljon ja Hadija oli yksi monesta kiireellistä apua tarvitsevasta. Hadija joutui makaamaan koko päivän paareilla, sairaalan lattialla. Paarit oli tehty kangaspalasta ja kahdesta puukepistä, koska sairaalalla ei ollut tarjota Hadijalle sänkyä. Selvisi, että Hadija sairasti tautia nimeltä Malaria, joka johtuu Tansaniassa elävän hyttysen puremasta. Hadijalle annettiin Malaria-lääkettä. Hadijan perhettä pelotti paljon, koska Malaria on erittäin vaarallinen tauti, johon monet sairastuneet kuolevat. Kehotin vanhempia rukoilemaan tyttärensä puolesta. Jumala voisi parantaa tytön sairaudestaan. Sitten me rukoilimme tytön puolesta yhdessä.

Hadija oli ollut 5 päivää sairaalassa ennen kuin hän heräsi ja pyysi tansanian kielellä ujia eli maissivelliä. Uija on tansanialaisten parasta ruokaa. Kun Hadija heräsi tajuttomuudestaan, hän sanoi minulle Shikamoo? Tällä sanalla tervehditään tansaniassa vanhempia ihmisiä kunnioittavasti. Vastasin Marahaba, joka tarkoittaa voin hyvin. Hadijan tervehdys oli yksi parhaista tervehdyksistä, jonka olen kuullut. Kiitin onnellisena Jumalaa tästä ihanasta ihmeestä: pieni tyttölapsi heräsi tajuttomuudestaan ja parantui. Jumala oli kuullut rukouksemme ja vastannut niihin parantamalla tytön vaikeasta sairaudestaan.

Hadijan perhe tuli myöhemmin luokseni kiittämään minua Hadijan hoidosta. He iloitsivat kovasti paranemisesta. Malariasta herääminen on ihme. Tauti on tappava ilman oikeanlaista ja nopeaa hoitoa. Malarian paras suoja on käyttää hyttysverkkoja pimeään aikaan nukuttaessa, jotta hyttyset eivät pääsisi pistämään ihmisiä. Tansaniassa suurin osa kuolemista johtuu malariasta. Tansaniassa voi ostaa hyttysverkkoja kahdella eurolla. Kaksi euroakin on kuitenkin liian kallis hinta köyhälle tansanialaiselle.

Lopuksi

Hadijan sairastuessa Ritva auttoi tyttöä hoitamalla häntä ja neuvoi tämän perhettä. Pienikin apu on tarpeellinen. Sinä ja perheesikin voitte auttaa Tansanian, tai muiden kaukaisten maisten lapsia, esimerkiksi lahjoittamalla 2 euroa rahaa ulkomaantyöhön kerättävään kolehtiin. Joku perhe voi sillä meille niin pienellä, mutta heille niin suurella rahalla ostaa hyttysverkon suojakseen, suojautua Malarialta ja pysyä terveinä.

Raamatunkohta

Matteus 25:40

Totisesti: kaiken, minkä te olette tehneet yhdelle näistä vähimmistä veljistäni, sen te olette tehneet minulle.

Rukous

Kaikkivaltias Jumala, kiitos siitä, että Sinä kuulit rukoukset ja paransit Hadijatyttöä malariasta. Auta Jumala kaikkia niitä lapsia, nuoria ja aikuisia maailmassa, jotka sairastavat malariaa. Kunpa heistä moni voisi vielä parantua. Siunaa myös Ritvaa lähetystyössä siellä Tansaniassa ja kaikkia muita ihmisiä,

jotka Suomessa tai ulkomailla auttavat ihmisiä ja kertovat heille Sinun rakkaudestasi.

Kiitos, että olet antanut minulle ja perheelleni paljon sellaista hyvää, jolla voimme auttaa toisia ihmisiä. Auta meitä jakamaan kaikesta saamastamme hyvästä muille ihmisille. Aamen.

Vinkkejä saarnaan

- Kertomuksessa Hadija joutuu makaamaan paareilla. Havainnollistaaksesi paareja voit niistä puhuttaessa ottaa esille askartelemasi paarit ja näyttää niitä lapsille. Paarit voit rakentaa kahdesta puukepistä ja kanakaasta, jonka kiinnität niiden väliin.
- Kertomuksessa Hadija joutuu makaamaan paareilla, jotka on asetettu sairaalan lattialle. Lapsia voi tässä kohtaa saarnaa kehottaa makaamaan kirkon lattialla. Näin he voivat samaistua kokemukseen.
- Havainnollistaaksesi hyttysverkkoa voit halutessasi kiinnittää jonnekin näkövälle kaupasta ostetun hyttysverkon tai harsokankaan ja viitata siihen puheessasi.
- Kertomuksessa Hadija tervehtii ja kysyy kuulumisia Ritvalta sanoen hänelle tansanian kielellä Shikamoo? Myös kirkkokansa voi tervehtiä toisiaan suomeksi ja kysyä toisiltaan, mitä sinulle kuuluu? Eikö tulekin hyvä mieli, kun toinen huomaa sinut?

Kertomus botswanalaisesta työstä

Venla Kurki, Botswana, Afrikka

”Hei, olen Game (lausutaan ‘haame’), 7-vuotias tyttö Botswanan Maunista. Asun äitini kanssa kahdestaan. Auto tööttää portilla. On torstai ja Thuson auto on tullut hakemaan meitä terapiaan Thusoon! Äiti laittaa minut selkäänsä ison pyyhkeen sisään ja menoksi! Vaikka olen jo 7-vuotias, äiti kantaa minua selässään, koska CP-vammani takia en pysty kävelemään. En kyllä pysty syömään, puhumaan tai istumaankaan ilman äitini apua. Minusta on kiva matkustaa tärisevässä autossa ja katsella maisemia. Se on vaihtelua meidän arkipäiväämme kotona. Äiti ei jaksaa minua pitkiä matkoja kantaa kauppoille eikä meillä juurikaan käy vieraita. Naapuritkin katsovat meitä pitkään ja kävelevät vain ohi. Onkohan syynä vammaisuuteni?

Thusossa meidät otetaan kuitenkin hymyillen ja ystävällisesti vastaan. Äitikin on iloinen, kun voi jutella toisten äitien kanssa ja saa hyviä neuvoja, miten hoitaa minua. Thuson neuvojen avulla äiti on oppinut syöttämään minua niin, että minun on helpompi niellä. Nykyään äiti kysyy minulta asioita, joihin voin vastata katseellani tai kasvonilmeilläni. Aina torstain terapian jälkeen äiti rentouttaa jäykkää vartaloani ja minulle tulee parempi olo.

Ennen kotimatkaa me kaikki asiakkaat ja Thuson työntekijät yhdessä rukouksemme, että Jeesus siunaisi jokaista ja auttaisi meitä elämässämme. Joskus aikuiset haluaisivat estellä lapsia tulemasta Jeesuksen eteen rukoillen, mutta onneksi Jeesus haluaa siunata jokaista lasta, vammaistakin. Jeesus rakastaa ja haluaa siunata minuakin. Kotimatalla autossa äiti hymyilee ensin minulle ja minä hymyilen takaisin hänelle. Minulla on maailman paras äiti! ”

Raamatun kohta

Markus 10:13–16

13. Jeesuksen luo tuotiin lapsia, jotta hän koskisi heihin. Opetuslapset moittivat tuojia, 14. mutta sen huomattessaan Jeesus nörkästy ja sanoi heille: ”Sal-likaa lasten tulla minun luokseni, älkää estäkö heitä. Heidän kaltaistensa on Jumalan valtakunta. 15. Totisesti: joka ei ota Jumalan valtakuntaa vastaan niin kuin lapsi, hän ei sinne pääse.” 16. Hän otti lapset syliinsä, pani kätensä heidän päälleen ja siunasi heitä.

Lopuksi

Jeesuksen luokse tuleminen tarkoittaa Hänen apunsa pyytämistä ja Hänen kiittämistään rukouksessa. Voit myös vain ajatella Jeesusta ja olla hiljaa Hänen edessään. Jeesuksen luo saavat tulla kaikki ihmiset, sillä hänellä riittää rakkautta jokaiselle. Jeesus haluaa lasten tulevan luokseen ja Hän haluaa siunata heitä. Jeesuksen luo saa jokainen mennä juuri sellaisena kuin on, omana itsenään. Hän ei käänne selkää kenellekään. Jeesus myös haluaa meidän ker- tovan kaikki ilon ja surun aiheemme Hänelle rukouksessa.

Rukous

Kiitos Rakas Jumala, että saimme kuulla tämän mielenkiintoisen kertomuksen botswanalaisesta työstä. Siunaa ja varjele Jumala kertomuksen tyttöä ja hänen äitiään. Onneksi Sinun sylisi, Jumala, on niin suuri, että siinä on tilaa kaikille maailman lapsille. Kiitos, että Sinä rakastat myös minua juuri tällaisena, Sinun luomanasi, ja tahdot siunata ja varjella minua jokaisena elämäni päivänä. Aamen.

Vinkkejä saarnaan

- Lopuksi kohdan jälkeen lapset kutsutaan rakentamaan rukousalttaria. Rukousalttari kannattaa sijoittaa mahdollisuuksien mukaan kirkon etuosaan, jotta jokainen voisi nähdä sen. Rukousalttarin rakentamiseen tarvitset pöydän, pöydän kokoisen kankaan, Raamatun, muovikukkia ja muita kauniita koristeita, joita lapset voivat asetella teipillä kiinni alttarikankaaseen. Lapset saavat valita koristeet itse alttarin lähellä olevista koreista. Alttarin rakentamisen jälkeen saarnan pitäjä voi sytyttää ison kynttilän ja asettaa sen rukousalttarille. Lopuksi rukoillaan yhdessä.
- Saarnakokonaisuuden päätteeksi lapset saavat tulla alttarille, jossa heidät siunataan. Bändi voi soittaa siunaushetken aikana taustamusiikkina jonkun tekemistämme lauluista, tai vaikkapa laulun Siunaa koko maailmaa. Tämän jälkeen lapset menevät takaisin kirkon penkkiin ja rukoillaan loppurukous.

Jumala järjestää

Janne ja Suvi Dahlsten, Namibia, Afrikka

Koko päivän lämpimästi paistanut aurinko alkaa laskea. Olemme tehneet matkaa koko päivän syrjäiselle Bushmanlandin alueelle, jossa kirkko tekee lähetystyötä. Olemme menossa tervehtimään ja rohkaisemaan alueen työntekijöitä ja seurakuntalaisia.

Aurinko laskee ja minua jännittää. Emme ole onnistuneet olemaan etukäteen missään yhteydessä alueen Masiro-nimiseen pappiin, koska täällä eivät kännykät toimi. Tavoittelemallamme Masiro-papilla ei ole puhelinta. Emme tiedä tarkalleen edes sitä, missä Masiro asuu. Miten ihmeessä löydämme papin tähän hätään, ennen kuin yön pimeys laskeutuu kaiken näkyvän ylle? Tuskailen toivottomalta näyttävää tilannetta ensin mielessäni ja sitten ääneen työtovereilleni. Sitten matkassa oleva pappi Karuyeva toteaa: ”Kyllä Jumala järjestää asian. Jatketaan vain eteenpäin ja Jumala järjestää asian.” Niin jatkamme eteenpäin. Olen edelleen huolissani: mitä tästä meidän reissustamme mahtaa tulla?

Pian tienvarressa oikealla näemme kaksi ihmistä kävelemässä, mies ja nainen. Painan kaasua ja me ohitamme heidät. Silloin pappi Karuyeva ja muut autossa olevat huudahtavat: ”Hei, tuossahan on meidän Masiro-pappimme! Hän on se, jota etsimme! Pysäytä auto, että saadaan heidät kyytiin!” Ja toden totta, siinä on meidän etsimämme pappi vaimonsa kanssa. Pysäytämme, tervehdimme iloisesti ja he nousevat kyytiimme. Matka voi jatkua hyvillä mielin.

Jumala järjesti asian.

Lopuksi

Olemme usein huolissamme monesta elämämme asiasta. Voimme kuitenkin aina luottaa Jumalan johdatukseen elämässämme, kun rukoilemme ja turvaamme Jumalaan. Jumalalla on meille varattuna paljon hyvää ja apua moniin tilanteisiin. Vaikean tilanteen tullen voimme rauhoittaa itseämme vaikka sanomalla ääneen: "Jumala kyllä järjestää asiani."

Raamatun kohta

2.Korinttilaiskirje 9:8

Hänellä on teille annettavana runsaasti kaikkia lahjoja, niin että teillä on aina kaikki mitä tarvitsette ja voitte tehdä runsaasti kaikkea hyvää.

Rukous

Jumala, Sinun käsissäsi ovat ihan kaikki minun elämäni asiat. Sinun käsissäsi ovat iloni, suruni ja huolenaiheeni. Tahdon luottaa siihen, että Sinä voit järjestää minun asiani. Kiitos, että voit järjestää sellaisetkin asiani, joista nyt olen huolissani. Johdata minua, kun rukoilen. Aamen.

Vinkki saarnaan

- Kertomuksen voi näytellä. Saarnan pitäjä kertoo menevänsä Bushamlandin alueelle, jossa pieni paikallinen kirkko tekee lähetystyötä. Siellä on työntekijöitä ja seurakuntalaisia, joita hän haluaa tervehtiä ja rohkaista lähetystyön tekemisessä. Saarnan pitäjä kertoo kirkkokansalle, että hänen tulisi löytää kirkon pappi, jonka nimi on Masiro. On jo kuitenkin myöhä ja hän tarvitsee apua Masiron etsimisessä. Saarnan pitäjä pyytää lapsia auttamaan. Lapset etsivät Masiroa ympäri kirkkoa, mutta häntä ei löydy. Saarnan pitäjä pyytää lapsia tulemaan luokseen ja rukoilee yhdessä heidän kanssaan Masiron löytymisen puolesta. Saarnan pitäjä sanoo: "Kyllä Jumala järjestää asian. Jatketaan vain eteenpäin ja Jumala järjestää asian." Lapset lähtevät yhdessä vaelta-

maan ympäri kirkkoa kuvitteellisen auton kyydissä. Lapsille annetaan itse mahdollisuus tunnistaa Masiro ja hänen vaimonsa kirkkokansasta. Masiron ja hänen vaimonsa tunnistaa nimilapusta, joissa lukee hedän nimensä. Tämän lisäksi heillä voi olla hauskannäköiset afrikkalaisvaatteet. Saarnaaja, Masiro ja tämän vaimo halaavat ja kiittävät Jumalaa.

Armon päiväkot

Hanna Boateng, Armon päiväkodin johtaja, Accra, Ghana

Ghanan pääkaupungissa, Accrassa sijaitsee päiväkot nimeltään Armon päiväkot. Nimensä se on saanut siitä, että Jumala rakastaa meitä jokaista sellaisina kuin olemme. Tämä päiväkot on hieman erilainen kuin meillä Suomessa. Päiväkodissa käy esikoululaisia ja ekaluokkalaisia. Päiväkot on tarkoitettu ainoastaan kuuroille lapsille, jotka eivät voi kuulla mitään korvillaan. Osan lapsista heidän vanhempansa ovat tuoneet päiväkotiin. Suurimman osan lapsista me päiväkodin työntekijät olemme löytäneet lähikylistä ja monenlaisilta asuinalueilta.

Kaikilla näillä kuuroilla lapsilla on suomalainen kummi, jotka mahdollistavat lapsen päiväkodissa käynnin lähettämällä rahaa lapsen päiväkodissa käyntiä varten. Monet päiväkodin lapsista ovat köyhiä ja tarvitsevat rahallista apua, jotta pääsevät päiväkotiin. Lapset saavat ilmaisen kyydin päiväkotiin ja heille annetaan siellä kunnon ruoka. Lapset oppivat päiväkodissa monenlaisia uusia asioita. Tärkein taito, jonka he ovat oppineet, on viittomakieli. Ennen päiväkodissa käyntiä kuuroilla lapsilla ei ollut mitään kieltä, jolla puhua. Nyt heillä on kieli, jonka kautta he voivat ilmaista itseään. Myös Suomessa on ihmisiä, jotka eivät kuule mitään. Heillä on myös oma viittomakielensä. Se on iso apu heidän elämässään.

Armon päiväkodissa autetaan lapsia, jotta heillä olisi parempi tulevaisuus. Me päiväkodin työntekijät haluamme, että lapset saisivat hyvän koulutuksen ja myöhemmin työpaikan. Näin heillä on paremmat mahdollisuudet aikuisiksi kasvettuaan huolehtia itsestään ja perheestään.

Mennään katsomaan, millaista kuurojen lasten elämä on Ghanassa.

Lapset seuraavat saarnan pitäjää eripuolille kirkkoa pystytettyihin pisteisiin, joista jokaisessa on kiinnitettynä lasten nähtävillä yhden Armon päiväkodin lapsen kuva. (kuvat löytyvät CD:ltä.) Jokaisessa pisteessä kerrotaan yhden Armon päiväkodin lapsen elämästä.

Princess 9v.

Hei! Minun nimeni on Princess. Olen 9-vuotias tyttö ja käyn Armon talossa ensimmäisellä luokalla. Minä asun Tetequn alueella Accrassa. Minun perheeseeni kuuluvat isä, äiti, sisko ja veli. Koulupäivän jälkeen minä luen uskonnon kirjaa, joka kertoo Jeesuksesta. Viikonloppuisin minun täytyy pestä itse koulupukuni, vaikka minua väsyttää. Sunnuntaisin teemme ruoaksi fufua, joka on ghanalaista ruokaa. Käymme myös kirkossa. Vietän aikaa isäni ja äitini kanssa katsomalla televisiota myöhään illalla. Kavereiden kanssa leikimme vapaa-ajalla ampea, joka on ghanalainen taputus- ja hyppyleikki. Minä pidän puheita Ghanan kartasta, joka on Armon talon toimistossa. Kartta on värikäs. Minun mielestäni tärkeintä on kiittää Jumalaa ja pyytää häntä siunaamaan meitä kaikkia. Haluan lähettää terveisiä Suomeen.

Mary Adiei 11v.

Moi! Minun nimeni on Mary Adiei. Käyn esikoulussa Armon päiväkodissa. Olen 11-vuotias tyttö. Minä ja perheeni asumme talossa, jonka omistaa valkoihoinen, eurooppalainen mies. Minun isäni korjaa työkseen autoja. Iltapäivisin äitini tekee meille ruokaa. Äiti tykkää myös katsoa televisiota. Nuorempi sisikoni käy koulua ja isompi veljeni käy koulua kaukana meidän kodistamme, sisäoppilaitoksessa. Esikoulupäivien jälkeen keitän ruokaa kotona, koska olen tosi nälkäinen. Koulumatkat ovat pitkät ja matkalla kotiin ehtii tulla nälkä. Äiti on kyllä tehnyt minulle teetä ja voileipää, jotka juon ja syön heti kotiin pääs-

tyäni. Syömisen jälkeen teen läksyt ja sen jälkeen olen tosi väsynyt. Teemme siskon kanssa iltaruokaa. Lauantaisin on tosi tylsää olla kotona. Haluaisin mennä silloinkin esikouluun. Viikonloppuisin pelaan muistipeliä, jonka sain eurooppalaiselta mieheltä. Amerikkalaiselta talomme omistajalta olen saanut paljon leluja, joilla leikin. Vapaa-ajallani mietimme kavereideni kanssa, mitä haluaisimme tehdä yhdessä. Haluaisimmeko pelata ampea, muistipeliä vai ommella minun pienellä ompelukoneellani? Minä en oikein pidä tästä koti-maastani Ghanasta. Minä haluaisin Suomeen tai Amerikkaan. Ghanalaisesta torista minä kuitenkin pidän. Hyvää on myös se, että Jumala siunaa minun perhettäni. Haluan lähettää terveisiä Ghanasta kaikille suomalaisille lapsille. Rukousaiheita, joiden puolesta voitte rukoilla siellä Suomessa, on minulla monta. Haluaisin, että meillä olisi ruokaa tarpeeksi. Haluaisin, että minulla olisi rahaa, jolla voisin ostaa sen mitä tarvitsemme. Ja kunpa Jumala antaisi anteeksi sen, kun tappelemme tai emme ota jotain lastaa joukkoomme leikkimään.

Richard 11v.

Minä olen poika nimeltä Richard. Asun Gbawen alueella Accrassa ja käyn ensimmäistä koululuokkaa Armon talossa. Minulla on isä, äiti, vanhempi sisko ja veli. Koulupäivien jälkeen syön ruoakseni riisiä, teen koulusta saamani koti-tehtävät ja menen nukkumaan. Lauantaisin minä pesen vaatteeni ja ripustan ne kuivumaan pyykkinarulle. Pesen myös omat kenkäni ja koulureppuni. Sunnuntaisin menen perheeni kanssa kirkkoon. Vähän aikaa sitten, kun olin kirkossa näin, kun ihminen kastettiin. Kirkossa minä annan rahaa kolehtiin. Vapaa-ajalla luemme kaverini kanssa, yhden pojan kanssa tai ajamme polkupyörillä. Välillä pelaamme jalkapalloa tai katsomme televisiota. Vietin vapaa-aikaani myös yhden tytön kanssa, joka on kaverini. Nyt en enää voi viettää aikaa hänen kanssaan, koska hän muutti pois täältä, Kumas -nimiseen kaupunkiin. Jumala on mukana kaikessa, mitä teen. Hän auttaa minua kotona ja koulussa. Haluan lähettää terveisiä Suomeen. Rukousaiheeni on se, että jaksaisin lukea enemmän Raamattua.

Steller 12v.

Hei lapset Suomessa! Minun nimeni on Steller. Olen 12-vuotias ja käyn Armon talossa koulun ensimmäistä luokkaa. Kotini sijaitsee Kasoassa, joka on Accran naapurikaupunki. Perheenjäseniäni ovat isä, äiti, kaksi siskoa ja kaksi veljeäni. Veljeni ovat aika samanlaisia kuin minä. Koulupäivien jälkeen äiti opettaa minua tekemään ruokaa. Silloin kun äiti pyytää, pesen astioita. Isoveljeni opettaa minulle matikkaa ja käyttää apunaan kodissamme olevaa liitutaulua. Lauantaisin minä pesen pyykkiä, peseydyn ja syön. Saan myös opetusta lauantaisin. Sunnuntaisin lakaisen kodin lattiat ja menen perheeni kanssa auto-kyydillä kirkkoon. Kirkossa luetaan Raamattua, tanssitaan ja rukoillaan. Katsoimme siellä myös DVD:tä Jeesuksesta. Vapaa-ajallani leikin pikkusiskoni kanssa ja hypimme hyppynarulla. Kaksi suomalaista vapaaehtoistyöntekijää opetti minua hyppimään hyppynarulla. Ystäväni kanssa juoksemme usein kilpaa. Kaverini luona oli aikaisemmin minigolfpeli, jota pelasimme. Sitten kaverini rikkoi pelin. Hänen vanhempansa tulivat siitä surulliseksi. Tässä maassa minä pidän jalkapallosta. Tytötkin voivat pelata jalkapalloa. Katsoin televisiosta, kun Ghanan joukkue pelasi. Ihmiset huusivat ja hurrasivat pelaajille. Uskon, että Jumala on luonut minut, kaiken minussa. Jumala on luonut koko maailman, esimerkiksi Ghanan, Euroopan, eläimet ja vedet. Minä olen oppinut paljon Jeesuksesta. Jeesus kasvoi suureksi mieheksi ja kuninkaaksi. Rukousaiheina minulla on mielessä se, että Jumala siunaisi meidän maatamme ja auttaisi ystäviäni. Rukoilen, että tappelut lopetettaisiin ja ihmiset pyytäisivät toisiltaan anteeksi. Jeesus rakastaa ystäviäni ja kaikkia maailman ihmisiä.

Amposah 14v.

Hei lapset Suomessa! Minun nimeni on Amposah ja asun Accrassa. Käyn armon päiväkodissa esikoulua. Minun perheenjäseniäni ovat äiti, veli ja sisar. Äidillääni on 14 lasta, mutta osa on jo muuttanut pois kotoa. Kun tulen koulusta kotiin, syön Jollof -riisiä. Se on riisiä, joka maistuu tomaatilta ja kalalta tai

lihalta. Ruokailun jälkeen vaihdan vaatteet ja lähden pelaamaan jalkapalloa. Illemmalla kannan vettä kotiin ja lakaisen kotimme lattiat. Sitten käyn vielä juoksemassa. Viikonloppuisin minä pesen koulupukuni ja autan äitiäni fufu-ruoan tekemisessä. Veljeni kanssa pesemme hänen autonsa. Sunnuntaisin käyn seurakuntakokouksessa ja juttelen kavereideni kanssa. Vapaa-ajalla pelaan kavereiden kanssa jalkapalloa. Ghanassa minä pidänkin eniten jalkapallosta. Jumala auttaa minua rukoilemaan. Rukousaiheena tahdon kiittää Jumalaa kaikesta hyvästä, mitä olen Häneltä saanut.

Lopuksi

Saarnan pitäjä ohjaa lapset takaisin paikoilleen ja menee saarnapöntön luokse ja sanoo: "Näimme juuri kuvia ja kuulinme kertomuksia Armon päiväkodin lasten elämästä. Onneksi he ovat päässeet Armon päiväkotiin, jossa heitä autetaan oppimaan viittomakieltä ja muita uusia asioita. Voit miettiä millaista olisi, jos sinä et kuulisi mitään. Toisten ihmisten kanssa oleminen ja oppiminen voisi olla aivan erilaista kuin nyt. Jumala rakastaa meitä kaikkia ja haluaa, että meillä jokaiselle olisi paikka, jossa meillä olisi hyvä olla. Se paikka voi olla seurakunta. Taivaassa Jumalalla on varattuna paikka jokaiselle Hänen lapselleen.

Raamatunkohta

Johannes 14:2

Minun Isäni kodissa on monta huonetta – enhän minä muuten sanoisi, että menen valmistamaan teille asuinsijan.

Rukous

Kiitos Taivaan Isä Armon päiväkodista ja lapsista, joilla on mahdollisuus käydä siellä. Kiitos, että jokaisella ihmisellä, minullakin, on paikka Sinun luonasi. Siunaa Isä meitä ja myös Armon päiväkodin lapsia. Amen.

Vinkkejä saarnaan

- Voit valita lasten kertomuksista messussa kerrottavaksi ne, jotka haluat.
- Jos osaat viittomakieltä, voit hyödyntää sitä saarnan yhteydessä ja opettaa lapsia ennen saarnan alkua viittomaan sanat Armon päiväkotii. Voit pyytää lapsia viittomaan aina, kun kuulevat sanat Armon päiväkotii.
- Jokaisen kertomuksen jälkeen rukoillaan lyhyesti kyseisen lapsen puolesta ja sytytetään pieni kynttilä, joka symboloi ylös nousevaa rukousta.
- Messuun osallistuvat lapset voivat lähettää Armon päiväkodin lapsille postia piirtämällä kuvia heille. Tämä voi sijoittua saarnan loppuun. Lasten piirtäessä kuvia musiikki soi taustalla. Kuvat voi tiputtaa vaikka alttarin edessä, tai kirkon takaosassa olevaan laatikkoon.
- Seinälle tai muualle kirkkotilaan voi kiinnittää kartan, josta suomalaislapsille näytetään ghanalaislasten kotimaa.

2 LAULUT JA LIIKKEET

Musiikki on mielekäs tapa oppia ja elää käsiteltävä asia todeksi. Tämän pake-
tin laulut ovat lyhyitä ja helppoja oppia. Laulun ja soiton lisäksi voit hyödyn-
tää kahteen lauluun, Suuri tehtävä ja Lähtölaulu, lisäämiämme tanssiliikkeitä.
Viimeisenä Laulu -osiossa ovat kolehtitanssiliikkeet, joita voit hyödyntää so-
veltaen haluamasi kolehtilaulun yhteydessä. Liikkeet ovat yksinkertaisia ja ne
on helppo oppia. Seuraavassa on lyhyt kuvaus tekemistämme lauluista ja nii-
den käyttötarkoituksista. Voit kuitenkin hyödyntää lauluja niin kuin haluat.

Kiitos–Midaazi (lausutaan medazi)

Laulu kertoo ghanalaisesta jumalanpalveluksesta. Siinä käytetään vieraita
sanoja, kuten Kofi ja midaazi. Kofi on ghanalainen pojan nimi ja midaazi tar-
koittaa kiitos. Laulu on kiitoslaulu.

Rukouslaulu

Rukouslaulu sopii laulettavaksi ehtoollisen aikana, tai ennen jumalan-
palveluksen päättymistä.

Ehtoollislaulu

Ehtoollislaulu on tarkoitettu laulettavaksi ehtoollisen yhteydessä.

Suuri tehtävä

Laulu kertoo siitä, että lähetyskäsky koskee meitä kaikkia. Laulu sopii laulet-
tavaksi kolehdin keräämisen yhteydessä.

Lähtölaulu

Lähtölaulu on messun loppulaulu.

KIITOS MIDAAZI (MEDAZI)

SÄV. RIikka RINKINEVA
 SAN. RIikka RINKINEVA, JAANA VUORIO

SUN -NUNTAI PÄI - VÄ. PÄI VISTÄ PARHAIN. JUH-LA TO ALKAA AA- MULLA VARHAIN. KIR- KOSSA KOPI

6 RUM - PUA SOITTAU LAU LAEN: JEE- SUS PIMEYDEN VOIT- TAA. KII - TOS. MI -DAA - ZI. HÄN AUT- TAA TÄNÄÄN

12 MEI - TÄ. KII - TOS. MI - DAA - ZI. KII-TOS TÄSTÄ PÄI - VÄS- TÄ.

KIRKKO ON TÄYNNÄ. ILOA RIITTÄÄ.
 JOKAINEN TAHTOO TANSSIEN KIITTÄÄ.
 PAIKOILLAAN MALTA EI ISTUA KUKAAN.
 ILOISEEN LAULUUN LÄHTEE JO MUKAAN.

KERTO

RUKOUSLAULU

RIIKKA RINKINEVA

ALTTA - RILLE POLVISTUN HILJAA RUKOIL - LEN. KUULET. ISÄ. RUKOUKSEN PIENEN IHMI - SEN.

KII - TOS. RAKAS JUMA - LA. TÄSTÄ HETKES - TÄ. KIITOS KODIN LÄMMÖSTÄ. KOKO - PERHEESTÄ.

KIITOS, ETTÄ RAKASTAT MEISTÄ JOKAISTA.
TAHDON TÄSTÄ KERTOA. MUITA ROHKAISTA.

SAAT ILOSANOMAA VIEDÄ ETEENPÄIN.
JEESSUS MEIDÄN VIERELLÄ KULKEE PÄIVITTÄIN.

EHTOOLLISLAULU

SÄV. RIikka RINKINEVA
SAN. RIikka RINKINEVA, JAANA VUORIO

KIITOSKUN SAAN TUL - LA ETEEN ALTTA - RIN. POLVIS - TUA LUOKSESI. JEESSUS RAKKA HIN.

5 SINÄ ANNOIT ITSE - SI. TOTTA ELÄI - SIN. RAKKAUTTASI TOISILLEKIN JA - KAI - SIN.

KERTO:

9 ANNAT VOIMAN MENNÄ TYÖTÄS TE KE - MÄÄN. MINNE TAHDOT, HERRA, MINUT LÄHET - TÄÄ?

13 ANNAT ROHKE - UODEN TÄHÄN ELÄ - MÄÄN. MINNE TAHDOT, HER - RA, MINUT LÄHET - TÄÄ?

ETEESI MÄ SAAVUN IHMETTELEMÄÄN.
 RAKKAUTESI SAA MINUT KIITTÄMÄÄN.
 KIITOS, RAKAS JEESSUS, KUN TÄSSÄ OLLA SAAN.
 SYLISI ON TURVAPAIKKA LAPSIKSI MAAN.

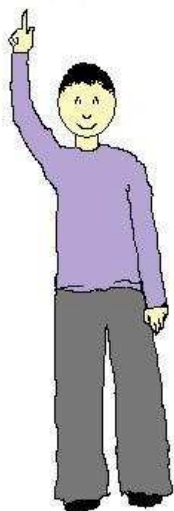
SUURI TEHTÄVÄ

SÄV. MIKKO NIKULA, RIikka RINKINEVA

SAN. RIikka RINKINEVA

C F G C C F
 JEE-SUS AN-TOI MEIL - LE SUU-REN TEH-TÄ-VÄN. JEE-SUS AN-TOI MEIL - LE
 7 G C F C Dm
 KAS-KYN TÄR-KEIM - MÄN. VIE-DÄ SA-NAA SUUR-TA LUOK - SEKAN-SO-JEN. VIE-DÄ SA-NAA SUUR-TA LUOK
 12 Am F C G C
 - SE LÄ-HEI-SEN. JEE-SUS AN-TOI MEIL - LE SUU-REN TEH-TÄ-VÄN. JO-KAI-NEN
 17 C F C Dm G C F G
 MEIS-TÄ VOI OL - LA LÄ HEL LÄ. IH-MIS-TÄ TOIS-TA VOI AUT-TAA HÄ-DÄS-SÄ. JO-KAI-NEN
 23 C F G C
 MEIS-TÄ VOI MUUT- TAA MAAIL - MAA. O-JEN-TAA KÄ-DEN JA TOIS-TA RA-KAS-TAA.

JEESUS ANTOI

MEILLE

1. SUUREN TEHTÄVÄN

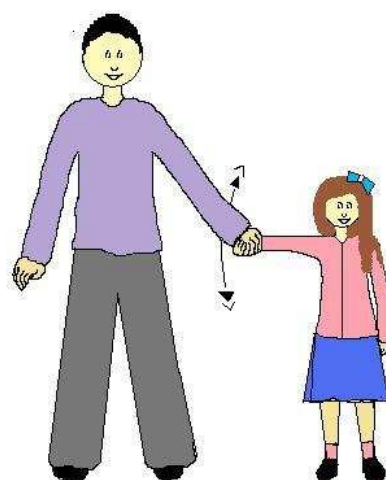
2. KÄSKYN TÄRKEIMMÄN

VIEDÄ SANAA SUURTA...

JOKAINEN MEISTÄ VOI...

Juostaan/hypitään paikallaan

Pidetään lähellä olevaa kädestä kiinni
ja heilutetaan kättä ylös alas.

LÄHTÖLAULU

RIIKKA RINKINEVA

Dm G Am Dm G Am
 PÄÄTTY PIENT_ HET KEMME YH - TEI-NEN. VOIT NOUSTA YLÖS_ PEN- KISTÄ KIIT- TÄEN.

5 Dm G Am Dm G C F C
 LÄHTÄÄ_VOIT MATKAAN RU- KOIL - LEN. SANO-MASTA SUU RESTA KER TOEN. SIUNAT TUA MAT-KAA.

10 G C F C G C F C
 YS - TÄ - VÄ. NÄHDÄÄNTAAS JA LAU- LETAAN YH - DES - SÄ. SIUNAT - TUA MAT - KAA.

14 G C F C G C
 YS - TÄ - VÄ. JEESSUS AINA ON MEITÄ LÄ - HEL LÄ.

KERTO

PÄÄTTY Y P I E N I H E T K E M M E
Y H T E I N E N . V O I T N O U S T A
Y L Ö S P E N K I S T Ä K I I T Ä E N .

Nouse ylös penkistä.

LÄHTEÄ VOIT
MATKAAN RUKOILLEN

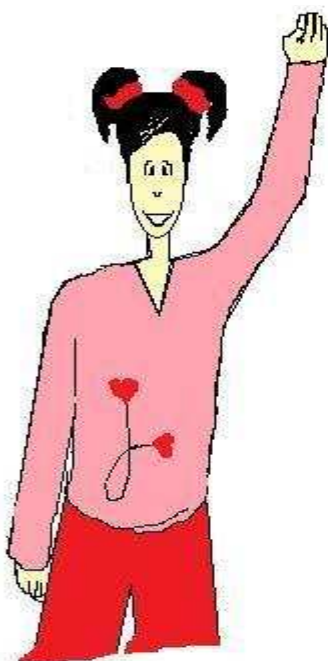
Laita kädet ristiin.

SANOMASTA
SUURESTA
KERTOEN

Nosta kädet ylös ja tee
niillä pyöreä liike alas-

SIUNATTUA MATKAA, YSTÄVÄ,
NÄHDÄÄN TAAS JA LAULETAAN
YHDESSÄ...

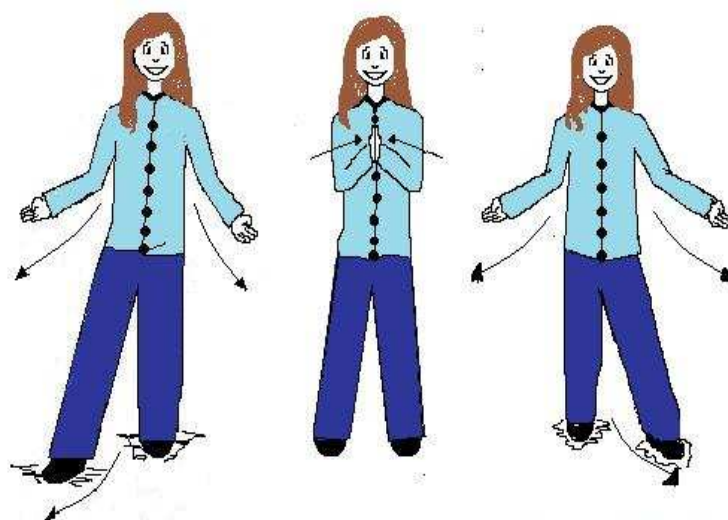
Nosta käsi ja vilkuta.

JEESUS ON AINA MEITÄ LÄHELLÄ.

Nosta sormi ylös.

KOLEHTITANSSI

LEVITÄ KÄDET SIVUILLE
JA ASTU OIKEALLA
JALALLA ETEENPÄIN

VIE KÄDET ETEEN JA
TAPUTA KAKSI KERTAA

LEVITÄ KÄDET SIVUILLE
JA ASTU VASEMMALLA
JALALLA ETEENPÄIN

TOISTA NÄITÄ
LIIKKEITÄ
KOLEHTITANSSIN
AJAN

3 ASKARTELU

Visuaaliset efektit voivat puhutella niin isoja kuin pieniäkin messuun osallistujia. Tällaisia efektejä ovat muun muassa kuvat, keppinuket ja rukouslaatikko. Askarteluohjeet niitä varten löytyvät tästä materiaalipaketin askarteluosiosta. Visuaalisten efektien käyttö saarnan yhteydessä elävöittää kerrottua asiaa ja näin saarna voi jäädä mieleen helpommin. Askarteluohjeet on tarkoitettu perhemessun suunnittelijoiden askarreltavaksi messua varten.

Rukouslaatikko

- Koska perhemessun teemana on lähetystyö, voi rukouslaatikosta tehdä lähetystyöaiheisen. Työntekijä koristelee rukouslaatikon vaikkapa lähetystyöhön liittyvillä valokuvilla. Tällöin työntekijä hankkii kuvat ja riittävän ison laatikon valmiiksi ennen messua. Iso rukouslaatikko kuvaa sitä, kuinka paljon meillä, tai koko maailmassa, on rukouksia.
- Liturgi tai joku toinen henkilö, joka lukee rukoukset messussa, voi halutessaan käyttää kahta rukouslaatikkoa. Ensimmäiseen rukouslaatikkoon voi kiinnittää kuvan Suomen lipusta, liimata valokuvia suomalaisista lapsista ja maamme luonnosta. Messuun tulevat lapset saavat tehdä itse rukouksensa messussa ja pudottaa ne Suomi -aiheiseen rukouslaatikkoon. Messun toiseen rukouslaatikkoon esirukousosiosta vastaava henkilö pyytää rukouksia lähetystyöntekijöiltä. Tämä tulee tehdä hyvissä ajoin ennen messun järjestämisajankohtaa. Lähetystyöntekijä kysyy rukouksia lähetyskentällään eläviltä lapsilta. Hän lähettää rukousaiheet sähköpostin välityksellä Suomeen perhemessun rukousosiosta vastaavalle henkilölle, joka tulostaa rukoukset valmiiksi askartelemaansa rukouslaatikkoon.
- Kansainvälistä tunnelmaa saa messuun lisää kiinnittämällä tähän toiseenkin rukouslaatikkoon kuvia sen maan lipusta, lapsista ja luonnosta, josta rukousaiheet on saatu. Perhemessuun osallistuvien lasten kannalta olisi hyvä, jos rukoukset olisi pyydetty suunnilleen heidän ikäisiltään lapsilta. Tällöin lapset voivat helpommin tuntee yhteen kuulumuutta toisessa maassa elävien lasten kanssa. Eri maissa elävien lasten elämästä löytyy tietynlaisia yhtymäkohtia, esimerkiksi koulunkäynti, vanhemmat ja sisarukset.
- Rukouslaatikon voi koristella pienillä puuristeillä. Lapsille annetaan mahdollisuus kiinnittää ristit laatikkoon itse. Tähän työntekijöiden tulee tarjota sopiva aika ja paikka jossakin vaiheessa messua. Ristien kiinnittämispaikaksi käy hyvin pöytä kirkon takaosassa tai sivualttari. Risti olisi hyvä valinta siksi, koska tällöin olemme lähetysaiheen ytimessä. Risti kuvastaa Jumalan suurta rakkautta ja kehottaa meitä menemään kaikkeen maailmaan julistamaan evankeliumia.
- Rukouslaatikko on mahdollista tehdä myös ulkomailta tuodusta esineestä. Esimerkiksi Ghanassa seurakunnan rukoukset kerätään ämpäriin tai kaislakoriin ja mikseipä näin voisi tehdä myös Suomessa. Ämpäriin voi koristella edellä mainituilla tavoilla.

Rukouslaatikon tekeminen tai koristelu

Materiaalit:

- Iso pahvilaatikko
- Teippiä
- Sakset/ mattoveitsi
- Kuvia toisista maista (katso CD.)
- Foliota
- Pieniä värikkäitä kiviä
- Taskulamppu

Pienet värikkäät kivet symboloivat tiettyä lapsen rukousaihetta, kuten perhe, koulu, harrastukset tai ystävät. Rukousaiheet voivat liittyä saarnan henkilöihin tai muuhun sisältöön. Lapset saavat valita 1–2 kiveä, jotka käyvät pudottamassa rukouslaatikkoon. Esi-rukoukijoihin voi nostaa rukouslaatikon näkyville ja viitata erivärisiin kiviin rukouksessaan, jotka näkyvät rukouslaatikon pleksilasin läpi.

1. Tee pahvilaatikon kanteen pieni suorakulmion muotoinen aukko. Teippaa reunat kiinni toisiinsa
2. Leikkaa laatikon toiseen leveämpään sivuun pleksilasin kokoinen aukko (n.20-30cm.)
3. Liimaa laatikon pohjaan ja sivuille alumiinifoliota.
4. Laita aukon kohtaan pleksilasi kehyksiin. Tarpeen vaatiessa liimaa tai teippaa se kiinni pahvilaatikon reunoihin.
5. Kiinnitä muihin pahvilaatikon kohtiin kuvia eri maiden ihmisistä (katso CD.)
6. Jotta eriväriset kivet näkyisivät mahdollisimman hyvin laatikosta, teippaa laatikon päällä olevaan reikään tasku/otsalamppu.

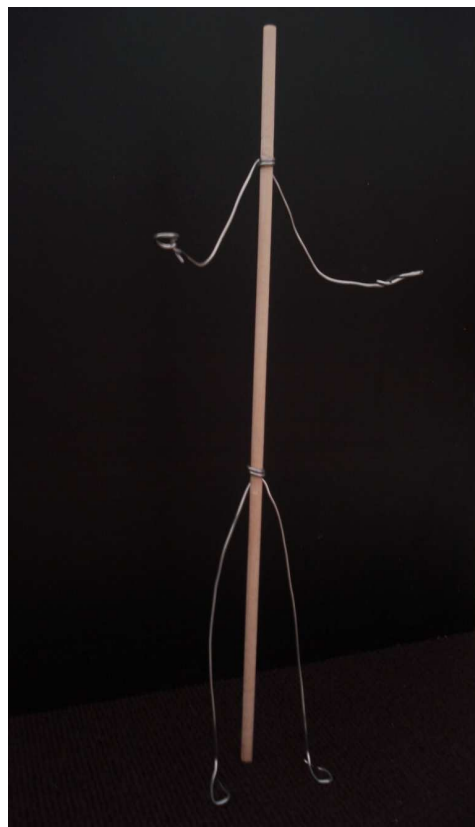
Keppinukke

Materiaalit:

- Puinen n.30cm pituinen ohut keppi
- Rautalankaa, kuparilankaa, tai askartelupunosta
- Pieni pyöreä, tai soikean muotoinen massapallo
- Vanua
- 2kpl sukkahousuja
- Punaista, valkoista ja ruskeaa akryyliväriä
- Pieni kerä ruskeaa puuvillalankaa
- Kaksi eriväristä neliön muotoista kankaanpalaa
- Ohutta lankaa ja pieniä helmiä.

Keppinuken vartalo

1. Tarvitset noin 30 cm pituisen kepin. Veistä/hio kepin toinen pää teräväksi.
2. Veistä käsille tarkoitettu ura noin 3cm päähän terävästä päästä ja toinen jaloille tarkoitettu ura noin 12cm päähän
3. Ota yksi 35cm pituinen rautalangan pätkä käsiä varten ja yksi 40 cm pituinen jalkoja varten. Halutessasi voit käyttää myös kuparilankaa tms.
4. Kierrä rautalanka tiukasti uran ympäri ja käännä päät silmukoiksi
5. Kiedo rautalankojen ympärille sukkahousuista leikattua 2-4cm leveää nauhaa. Sukkanauha voi olla myös tummempaa. Aloita keskiosasta edeten kohti kämmentä. Jos haluat nukeen käsiin enemmän massaa, sido vanua kiinni rautalankaan ennen sukkahousuista leikattujen nauhojen laittamista.

Nuken pää

1. Työnnä massapallo valmiiksi muotoillun kepin teräväm-pään päähän
2. Halutessasi voit muotoilla keppinukelle nenän vanusta ja liimata sen massapalloon.
3. Leikkaa sukkahousun jalka-päästä kaksi 10cm pituista palaa ja laita ne massapallon päälle päällekkäin. Sido sukkahousukangas keppiin kiinni sukkahousuista leikatulla suikaleella.
4. Piirrä tussilla tai maalaa ohuella siveltimellä massa-palloon silmät, kulmakarvat ja suu. Voit leikata silmät, kulmakarvat ja suun huovasta ja liimata ne sukkahousukankaaseen. Akryylivä-rillä saa vahvat värit nuken kasvoille ja ne erottuvat kau-emmaakin.
5. Hankaa tai maalaa nuken poskille punaista väriä tuo-maan eloisuutta kasvoille.
6. Hiukset voit tehdä, vanusta, langasta, paperisilpusta, tai huovasta. Liimaa, tai ompele hiukset massapallon päälle. Anna massapalloon laitetun maalin/liiman kuivua rauhas-sa.

Suu ja kulmakarvat on maalattu akryylivärillä. Tekosilmät on liimattu kiinni sukkahousukankaaseen ja nenä on muotoiltu vanusta, joka on liimattu massapalloon sukkahousukankaan alle.

Langat on letitetty. Letityksen jälkeen uloimmat nauhat on sidottu yhteen. Tämän jälkeen keskimäisestä narusta on pidetty kiinni ja samalla uloimmat nauhat on vedetty ylöspäin. Näin saadaan rastamaiset hiukset.

Nuken vaatteet

1. Valitse värikästä kangasta. Leikkaa yläosaa varten noin 14-15cm leveä ja pitkä kankaanpala.
2. Taita kangas kolmioksi ja aseta se nuken hartioille. Kierrä huivin päät nuken selkäpuolelle.
3. Sido huivi kiinni vyötärönkohdalta pienellä kankaan suikaleella.
4. Leikkaa alaosaa varten noin 20cm leveä ja pitkä kankaanpalanen.
5. Tee kankaan reunasta keskele asti ulottuva halkio.
6. Kiedo hame nuken vyötärölle ja sido se kiinni pienellä kankaan suikaleella.
7. Voit myös tuoda lisää yksityiskohtia nukkeen tekemällä helmet. Pujota lankaan pieniä helmiä ja aseta kaulakoru nuken kaulaan.

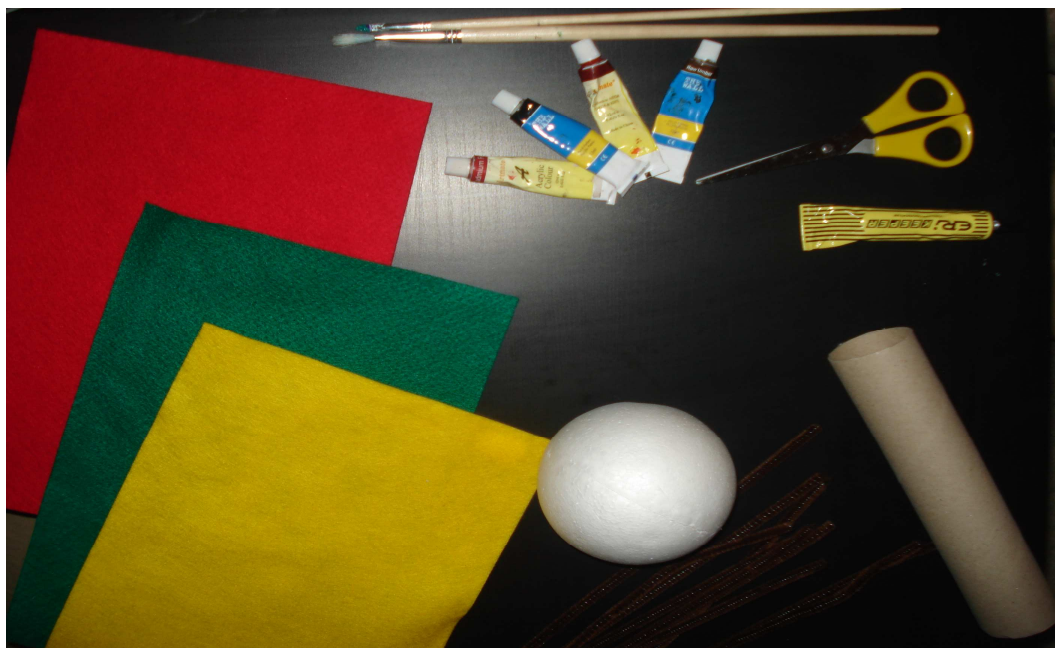

Nukke

Materiaalit:

- Tyhjä talouspaperirulla
- Styroksipallo (halkaisijaltaan noin 10 cm.)
- Kaksi askartelupunospakettia (yksi paketti sisältää 10 punosta.)
- Tekosilmät
- Erivärisiä kankaanpaloja
- Akryy livärejä (ruskea, musta, valkoinen ja punainen)
- Pieni puinen keppi (noin 30cm.)
- Kaulakorua varten tarvitset n 20cm pituisen kuparilanganpätkän tms. ja helmiä. Muista tarkistaa, että helmet menevät kuparilangan läpi.

Tarvitset sakset, liimaa, teippiä, sekä pienen ja ison pensselin.

Nuken vartalo

1. Tee talouspaperirullan toiseen päähän sen lävistävä reikä, jonka läpi pujotat kaksi yhteen kiedottua askartelupunosta. Näin saat kädet nukellesi
2. Tee reiät myös toiseen päähän. Pujota rullan sisäpuolelta molempien reikien läpi kaksi askartelupunosta, jotka on kiedottu yhteen ja päät solmittu. Näin punokset eivät pääse irtoamaan. Voit halutessasi maalata vartalon, eli rulla osan, ruskealla akryylivärillä.
3. Valmistele seuraavaksi nukan vaatetus. Leikkaa haluamasi värisestä huovasta/kankaasta palanen, joka peittää nukan vartalon. Leikkaa huopaan/kankaaseen reiät niin, että kädet saadaan pujotettua niistä läpi. Kiedo kangas vartalon ympärille. Sido se kiinni erivärisellä kankaanpalalla.

Kuvassa on nukan jalat. Reiät on tehty noin 2-3 cm päähän talouspaperirullan päästä.

Nuken kasvot

1. Maalaa styroksipallo siveltimellä ruskealla akryy livärillä. Tämän jälkeen ota punaista ja maalaa naamaan huulet. Voit laittaa suun keskelle valkoista, joka kuvaa hampaita. Näin kasvoihin saa enemmän kontrastia. Nenän voit maalata hieman tummemman ruskealla akryyli-värillä. Tekosilmät liimataan.
2. Hiukset saat tehtyä lopuista askartelupunoksista. Leikkaa punokset kahtia ja paina terävä pää syvälle styrokseen. Voit taitella hiukset haluamaasi muotoon.
3. Liimaa styroksipallo rullan päähän. Anna sen kuivua rauhassa.
4. Voit myös tehdä kaulakorun pujottamalla rautalangan palaseen helmiä ja kietomalla sen nukken kaulaan.
5. Voit kiinnittää ohuen kepin rullan sisäpuolelle. Näin voit liikutella nukkea ja hyödyntää sitä vaikka saarnan yhteydessä

Voit halutessasi käyttää myös vaaleanruskeaa väriä naaman värjäykseen. Kulmakarvat ja nenä kannattaa tehdä tummemmilla väreillä, jotta kasvon piirteet näkyvät kauemmaksikin.

Keppi on kiinnitetty parilla teipinpalasella.

LIITE 1: rukouksia Ghanasta: St. Paulin luterilaisen kirkon pyhäkoulu-
laisten kirjoittamia rukouksia

Tästä voit leikata rukouksia valmiiksi kansainväliseen rukouslaatik-
koon ja lukea niitä messun esirukousosiossa.

1. ETTÄ JUMALA AUTTAISI MEITÄ JA PELASTAIS MEIDÄT.
TARVITSISIMME RAHAA, JOTTA VOISIMME OSTAA JOITAIN
ASIOITA ITSELLEMME.
2. AUTA JUMALA OLEMAAN SINUN HYVÄ LAPSESI. VAPAUTA
KÖYHÄT. AUTA MEITÄ RAKASTAMAAN NIITÄ, JOTKA OVAT
MEILLE PAHOJA.
3. SUOJELE JUMALA PERHETTÄNI. OPASTA HEITÄ, ANNA
HEILLE VIISAUTTA, TIETOA JA YMMÄRRYSTÄ. HERRA, SIU-
NAA ÄITIÄNI. ANNA HÄNELLE HYVÄ TYÖ, MITÄ TEHDÄ. OI
HERRA, KUMPA ÄITI VOISI SAADA VIELÄ VAUVAN JA NIIN
ME TULEMME TIETÄMÄÄN ETTÄ SINÄ OLET JUMALA, JOLLA
ON KAIKKI VALTA.
4. RUKOILEMME KUUKAUDEN IKÄISEN LOGAN-NIMISEN VAU-
VAN PUOLESTA. HÄN ON VAIN KUUKAUDEN IKÄINEN,
MUTTA HÄNELLÄ ON OLLUT JO KAKSI LEIKKAUSTA. RUKOI-
LEMME MEIDÄN TÄTIEMME JA SETIEMME PUOLESTA.
5. TAIVAALLINEN ISÄMME, HALUAN ETTÄ OTAT MEIDÄT SI-
NUN VAHVOIHIN KÄSIISI JA AUTA MINUN KOKO PERHET-
TÄNI.

6. RAKAS JUMALA, SIUNAA LAPSIA, JOILLA EI OLE RAAMATTUA HEIDÄN OMALLA KIELELLÄÄN. OLE KANSSANI, KUN KULJEN KERTOMASSA JEESUKSESTA TOISILLE IHMISILLE.
7. RUKOILEN KAIKKIEN IHMISTEN PUOLESTA, JOTKA EIVÄT TUNNE SINUA. RUKOILEN, ETTÄ AUTTAISIT HEITÄ TUNTEMAAN SINUT. PIDÄ HUOLTA VANHEMMISTANI JUMALA JA MINUSTA MYÖS. ANNA MINUN KASVAA.
8. AUTA TAIVAAN ISÄ VANHEMPIANI SAAMAAN RAHAA JA MAKSAMAAN KOULUNKÄYNTINI. ANNA MEILLE ANTEEKSI VÄÄRÄT TEKOMME JA AJATUKSEMME. RUKOILEN ÄITINI JA ISÄNI PUOLESTA. ARMAHDA MEITÄ TAIVAAN ISÄ.
9. AUTA JUMALA PERHEENI POIS PAHASTA. ANNA HEILLE YMMÄRRYSTÄ JA VIISAUTTA. OTA HEIDÄT SINUN VOIMAKKAIISIIN KÄSIISI JA JOHDATA MINUA MYÖS. AAMEN.

LIITE 2: perhejumalanpalveluksen runkoesimerkki

1. Tervehdys

Lämpimästi tervetuloa tähän lähetysaiheiseen perhekirkkoon. Jumalanpalvelus ja sen toteutus on osa Jaana Vuorion ja Riikka Rinkinevan koulun lopputyötä. Jumalanpalveluksen musiikista vastaavat..... Avustajina ovat.....Pappina toimii.....

Saamme tutustua lähetystyöhön laulujen ja rukousten kautta. Myös seinillä olevat valokuvat vievät meitä yhteiselle matkalle. Taivaallinen Isä siunatkoon yhteisen perhekirkkomme. Laulamme nyt yhdessä laulun Lintu pieni.

2. Alkuvirsi (Lintu pieni)

3. Alkusiunaus laulamalla. Toinen osa.

Herra on keskellämme. Vietämme suurta juhlaa. (rumpujen soittaminen + esilaulajat)

Johdantosanat, johdattaa synnintunnustukseen.

Jumalan perheväki, pienet ja suuret. Olemme tulleet yhteen. Yhdessä saamme iloita ja kiittää. Yhdessä saamme myös turvautua Jumalaan ja rukoilla Häneltä anteeksiantoa Jeesuksen nimessä. Teemme sen laulamalla yhdessä virren Jeesus meidän veljemme

1. Synnintunnustus laulun muodossa. Kyrie – virsi(Jeesus meidän veljemme 720) kolme säkeistöä

2. Synninpäästö.

Jumala kuulee rukouksemme. Hän antaa meille Jeesuksen tähden kaikki syntimme anteeksi. Rukoilemme yhdessä.

3. Kiitosrukous:

Rakas taivaallinen Isä. Kiitos että annat syntimme anteeksi Jeesuksen tähden. Auta meitä elämään armoni varassa. Amen. Nousemme nyt yhdessä laulamaan kiitoslaulun

Kiitoslaulu: Kiitos – Midaazi (väliosa: lapset saavat hyppiä, seistä ja taputtaa esilaulajien esimerkin mukaan, rumpujen soidessa)

4. Päivän rukous.

Rukoilemme nyt yhdessä. Kotien rukouskirjasta siunaa heitä, Jeesus – rukous

Rakas Jeesus, kiitos kodista ja kaikista ihmisistä siellä. Rukoilen äidin, isän, siskojen ja veljien puolesta – siunaa heitä Jeesus. Rukoilen isojen ja pienten, ystävien, sukulaisten ja kummien puolesta – siunaa heitä Jeesus. Rukoilen kaikkien nälkäisten, sairaiden ja surullisten ihmisten puolesta – siunaa heitä Jeesus. Rukoilen kaikkien ihmisten puolesta, jotka auttavat meitä työllään – siunaa heitä Jeesus. Kiitos, että olet luvannut kuulla rukouksemme – siunaa meitä Jeesus.

5. Saarna. *Evangeliumin teksti on saarnan sisällä.* Kaksi käsinukkea kertoo lähetystyöstä Ghanassa ja Israelissa.

6. Uskontunnustus.

Nousemme nyt tunnustamaan yhteisen kristillisen uskomme laulamalla virren Minä uskon Jumalaan lasten virsikirjasta

68. Seuraavan laulun aikana kannamme kolehdin. (Lisätiedot kohteesta!)

7. Jeesus antoi meille suuren tehtävän – kolehtilaulu liikkeineen. (Esi-laulajat näyttävät laulun liikkeet.)
8. Yhteinen esirukous.
9. Isä meidän yhteen ääneen lausuttuna. (Tämän jälkeen nousta-
ylös seisomaan.)
10. Herran Siunaus.
11. Laulu: Siunaa koko maailmaa
12. Lähetys sanat;
Lähtekää rauhassa ja palvelkaa Herraa iloiten
13. Perheiden lähtiessä musiikkivastaavat soittavat Kiitos – Midaazi
laulun uudestaan.